

MAZSOLÁZÓ	3	MMM:	
HÍREK, ESEMÉNYEK		mehet a magyar mirelit! . . .	25
Tiszta energia, tiszta környezet, tisztá haszon	4	Húspiaci szabályozás Oroszországban	25
Cukrot a Balkánról	4	Oroszországban legnyereségesebb az édesipar	26
2005 a sertésenyésztés éve lesz Oroszországban	5	Élre tör a Globus Rt.	26
Gazdálkodj okosan!	5	KÖZLÖNY	27
Turisták szabadon	6		
Rekordtermés	6		
 EU AGRÁRIUM ÉS PIACSZABÁLYOZÁS			
Kibővüléstől a csatlakozásig	7		
Mennyire „zöld” Írország? . . .	11		
Agrárkifizetések uniós szabálytalanságai	12		
Büntetővám az uniós termékekre	13		
Magyar álláspont az EU cukorpiaci-reformjáról	13		
 TAGÁLLAMI MŰKÖDÉSÜNK			
Hogyan érvényesítsük érdekeinket Brüsszelben?	14		
Csiperke- és laskagomba- termesztés	15		
Tagságunk kezdeti piaci tapasztalatai	20		
 FOGYASZTÓVÉDELEM		Képek	
Idejében riasztani	22	Antalya – Törökország mezőgazdász szemmel <i>Borító 2.</i>	
Vigyázat spanyol és brazil paprika!	22	Kézben tartjuk az értékesítést is <i>Belső színes</i>	
Közlemény a szürkemarkhák nyilvántartásba vételéről . . .	24	Bíró Zsiga Földesről <i>Belső színes</i>	
 PIACI HÍREK		Budai Teleház <i>Borító 3.</i>	
Világméretű túlkínálat búzából	25	Gombaünnep <i>Borító 4.</i>	

**Az Európai Unió
Agrárgazdasága
2004. 9. évfolyam
11. szám**

A Földművelésügyi
és Vidékfejlesztési
Minisztérium
közreműködésével
és támogatásával havonta
megjelenő kiadvány.

Kiadja az Országos
Mezőgazdasági Könyvtár
és Dokumentációs Központ

Felelős kiadó:
Gulácsiné Pápay Erika

Szerkesztőség címe:
1012 Budapest,
Attila út 95.

Postacím:
1253 Budapest 13, Pf.: 15.
Tel.: 489-4910,
Fax: 489-4976

E-mail:
szerkesztoseg@omgk.hu

Főszerkesztő:
Tamás Enikő

Szerkesztőségi titkár:
Pálfi Adrienn

Szerkesztőbizottság:
*dr. Vajda László,
Baintner Ferenc
Jazigián Dikránné
Lükőné Őrsi Gabriella,
Román Zoltán*

Készült:
AGROINFORM
Kiadó Kft.
1149 Budapest,
Angol u. 34.

HU-ISSN 1416-6194

*A címképterv
Horváthné Fejes Ágnes
munkája.*

*A címképen
a zöldségfeldolgozó épület
Rózsa Péter
biogazdaságában.
Tamás András felvétele.*

Contents

BROWSER	3	Regulation of meat market ..	25
NEWS, EVENTS		Sweet industry gains the largest profit	26
Clean energy, clean environment	4	Globus Rt. is moving forward	26
Sugar from the Balkan	4	BULLETIN	27
2005 – the year of pig breeding in Russia	5		
Good farm management	5		
Tourists in the countryside ..	6		
Record yields	6		
EU AGRICULTURE AND MARKET REGULATION			
From the enlargement to the accession	7		
How green is Ireland?	11		
Irregularities of agricultural payments within the EU ..	12		
Extra fees on EU-products ..	13		
Hungarian standpoint in connection with the EU reform on sugar market ..	13		
EU AFFAIRS			
How to lobby in Brussels ...	14		
Mushroom growing	15		
Market experiences at the beginning of our membership	20		
CONSUMERS PROTECTION			
To be alert in time	22		
Caution! Spanish and Brazilian paprika!	22		
About the registration of Hungarian grey cattle ...	24		
MARKET NEWS			
Worldwide overproduction of wheat	25		
Free way for Hungarian deep frozen products	25		

**AgraEconomy of
the European Union
Volume 2005/9.,
Issue 11.**

Monthly publication,
published out with the
assistance and support of
the Ministry of Agriculture
and Rural Development.

Published by the National
Agricultural Library and
Documentation Centre

Responsible Publisher:
Gulácsiné Pápay Erika

Address of
the Editorial Office:
1012 Budapest,
Attila út 95.

Postal address: 1255
Budapest 15, Pf.: 15.
Tel.: 489-4910,
Fax: 489-4976

E-mail:
szerkesztoseg@omgk.hu

Editor-in-chief:
Tamás Enikő

Secretary of
the editorial office:
Pálfi Adrienn

Editorial board:
*dr. Vajda László,
Baintner Ferenc,
Jazigián Dikránné,
Lükőné Őrsi Gabriella,
Román Zoltán*

Printed in:
AGROINFORM House
1149 Budapest,
Angol u. 34.

HU-ISSN 1416-6194

*Cover designed by
Ágnes Horváth-Fejes.*

*On the cover:
Vegetables processing
plant in Rózsa Péter's
organic farm
Photo:
Tamás András*

Pictures

Antalya –
Turkey, as a farmer sees
Cover 2

Distribution is also controlled
Inner cover, coloured

Bíró Zsiga (Földes)
Inner cover, coloured

Telehouse of Buda
Cover 3

A mushroom festival
Cover 4

- **Mi is az a gyorsvészjelző rendszer?** Az Európai Unió tagországainak erre külön kijelölt szervei kötelesek az EU Bizottságát értesíteni, hogy a veszélyforrást hordozó élelmiszer, vagy más termék megjelent-e az ő piacukon is. (Részletek a 22. oldalon.)
- **Mi a látványosan gyors ír gazdasági felemelkedés titka és ára?** Melyek a hátulütői? Ára van a versenyképességnek is! Mi ennek az üzenete a fél éve csatlakozott országok számára? (Bővebben a 7. és 11. oldalon.)
- **Erősen megosztja az Európai Uniót Törökország csatlakozási terve.** Több az ellenvetés, mint az egyetértés e témával kapcsolatban. Törökországban megmaradtak a kis üzletek és vannak multinacionális élelmiszeráruházak is, de az árak kiegyenlítettek a kicsikben és a nagyokban. Mi lehet a törökök titka? (Bővebben a borítón.)
- **A friss laskagomba** lehet az az exportcikkünk a gombák között, amely perspektivikus az Európai Unióban. Jó lenne, ha ezzel a termékkel sikerülne betörnünk a piacokra, hiszen a laskagomba termesztési technológiája magyar találmány. (Gombatermesztésről bővebben a 15. oldalon.)
- **Mintegy 3 milliárd euró** szabálytalanul kifizetett mezőgazdasági támogatásra derült fény. A vizsgálat 1971 és 2002 közötti időszakra terjed ki. A legtöbb jogtalan kifizetést Franciaországban regisztrálták. (Bővebben a 12. oldalon.)
- **Hogyan érvényesítsük érdekeinket Brüsszelben?** Hogyan lehet és kell okosan felhasználni a tárgyalások közötti kávészüneteket, és miként lehet kölcsönös apró szívességek láncolatán keresztül sikerre vinni ügyünket? A cselekvő szemtanú érdekes írása a 14. oldalon olvasható.
- **Tagságunk első féléves tapasztalatai máris sokatmondók.** Élesedett a verseny a piacokon. Az exportunk 8–9, míg az import 32%-kal nőtt. Mi várható? Fontos részletek a 20. oldalon.
- **Hogyan látják az EU 15-ök** a bővítéssel megnövekedett Európai Unió jövőjét? Fognak-e a jövőben enyhülni, idővel eltűnni a bővítéssel kapcsolatos félelmek, gyanakvások? A bővülés agrárgazdasági következményéről, a környezetre gyakorolt hatásáról érdekes tanulmány olvasható a 7. oldalon.
- **Vajon sikerül-e** megnyugtatóan rendezni a gazdasági növekedés és a környezetterhelés feszítő ellentmondását az Európai Unióban? Lesz-e szénadó az Unióban? (Érdekes gondolatok a Mennyire „zöld” Írország című cikkben a 11. oldalon.)
- **Büntető vámmal fenyegeti** az Európai Unió termékeit az USA. Azzal vádolják az Uniót, hogy túltámogatja mezőgazdaságát. Kompenzációt remélnék és várnak a kibővült Európai Uniótól. (A 13. oldalon.)

Tiszta energia, tiszta környezet, tiszta haszon

Október 7-én és 8-án a Budapesti Agrárkamara előadásain a biomassza felhasználásáról és az alternatív energiaforrásokról volt szó.

A biomassza Földünk legfontosabb növényi és állati eredetű megújuló energiaforrása. Már az ősember is használta, mikor a fát elégette, vagy a tűzre száraz növényi hulladékot vetett. A jelenleg használt energiaforrásaink készlete véges, nem megújuló. Energiaszükségletünket ma szinte kizárólag a fosszilis energiaforrások elégetésével fedezzük, mely tetemes környezetkárosítással jár. Egy széndioxid molekula például 150 évig a légkörben marad! Ezért előtérbe kell helyeznünk az alternatív források felhasználását, hogy a jövő nemzedékeire gondolva megtartsuk Földünk természeti értékeit.

Legfontosabb megújuló energiaforrásaink a Föld geotermikus energiája, a napenergia, szélenergia, a víz energiája, és a mostanában sokszor emlegetett biomassza is.

A szakmai napok előadásában érdekes adatok hangzottak el, megtudhattuk például a Nap sugárzásának a Földet elérő része mintegy 173x1012 kW, ami többezerszeresen meghaladja az emberiség jelenlegi energiaigényét. Ez jó hír számunkra, hiszen a jövő potenciális energiahordozója az „aranyló korong”, melynek hasznosítási módja a napelem, vagy napkollektor lehet. Felvetődhet a kérdés, hogy vajon mi van akkor, ha borús az idő, vagy télen, amikor hideg van. A napkollektor állandóan gyűjti és raktározza a napsugárzás energiáját, mérések pedig azt mutatják, hogy a téli „gyengébb nap” mindössze egy fokkal csökkenti a begyűjtött energia hőmérsékletét. A napenergia felhasználási területei a hőhasznosítás és az áramtermelés. Jó eredménnyel használható a mezőgaz-

daságban a gazdasági épületek fűtésében, terményszárító üzemekben, és minden temperálandó helyiségben. A napkollektor elhelyezése nem kötődik engedélyhez, helytakarékos, mivel háztetőre szerelve nagyszerűen ellátja feladatait.

A Föld geotermikus energiája a kőzetek hőtartalmából származik. A hőmérséklet a felszíntől a Föld középpontja felé haladva 1 km-enként átlag 30°C fokkal emelkedik, de bizonyos területeken, így például Magyarországon is, ez az érték 50–60°C, és 2 km mélységben a hőmérséklet már eléri a 100°C-t. Így igazán szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hogy itt élünk! A földből származó hő felhasználási területei a fűtés, hűtés, és energiaszolgáltatás. A fosszilis energia-felhasználáshoz képest ezzel a módszerrel 40–50% költségmegtakarítást érhetünk el.

A szélenergia alkalmazása Magyarországon még gyerekcipőben jár, hiszen mindössze négy helyen találkozhatunk surrogó széllapátokkal: Mosonszolnokon, Várpalotán, Kulcson és Mosonmagyaróváron. Pedig üzemeltetése igen olcsó szinte nincs üzemanyagköltsége, és nem bocsát káros anyagokat a levegőbe. Egy, két és háromlapátos formája ismert, attól függően, hogy mekkora energiatermelésre van szükség. (Sokan azért idegenkednek az olcsón előállítható szélenergiától, mivel a széllapátok légörvényeikkel a madarakat riaszthatják.)

Érdemes tehát elgondolkozni azon, hogy tettünk-e eleget az efféle környezetkímélő, és megújuló energiaforrások alkalmazása érdekében. Szakemberek szerint ez a jövő egyetlen megoldása. Magyarországon bevezetésükkel egyre több cég foglalkozik.

Prokai Dorina

Cukrot a Balkánról

A közelmúltban a Romániába irányuló cukorturizmustól volt hangos a sajtó, mostanában pedig a Balkánról érkező cukordömpingről lehet hallani. Könnyen piaci gondokat okozhat az Európai Unió azon rendelete, miszerint a balkáni országok ismét vámmentesen vihetnek cukrot az Unióba. A balkáni áru azért nem kívánatos, mert ezek az országok nagy mennyiségben, olcsón felvásárolják a nádcukrot, átsomagolják, és saját terméként feltüntetve küldik az Unióba, rendkívül alacsony áron. A folyamatban lévő cukorrendtartás átalakítása esetleg helyet adhat

Magyarország azon indítványának, ami az olcsó cukor egyenletes szétterítését célozná meg a tagállamokban. A jelzett szabályozás szerint bizonyos arányszámok alapján, a szolidaritás elvén határoznák meg az egyes országok „cukorbefogadó” képességét, megelőzve ezzel, hogy a Balkánhoz legközelebb eső tagállamok – többek között Magyarország – legyen az olcsó cukorral elárasztott célpont.

B. B.

Forrás: Magyar Rádió

2005 a sertésstenyésztés éve lesz Oroszországban

Alekszej Gorgyjejev mezőgazdasági miniszter október elején sajtótájékoztató keretében nyilatkozott az orosz agrárium 2004. évi eredményeiről, valamint a 2005. évre vonatkozó tervekről.

A miniszter négy kiemelkedő eredményről számolt be. A legfontosabbnak a 76 millió tonnás gabonatermést említette, ami mintegy 9 millió tonnával haladja meg a 2003. évi termést. A második helyre sorolta az orosz baromfitenyésztés kiemelkedő mutatóit, amelyek szerint az év során 18%-os növekedést produkált az ágazat. A két további kiemelt terület az EU-val függ össze.

Gorgyjejev, egyrészt rendkívül pozitívan értékelte az egyetemes európai állategészségügyi exportbizonyítványokkal kapcsolatos mintegy fél éves tárgyalássorozat lezárulását, a közös memorandum aláírását, másrészt azt, hogy három oroszországi tejüzemet is sikerült az EU-ban akkreditálni, amelyek így a jövőben megjelenhetnek termékeikkel az európai piacokon.

Az agrárágazat növekedése az utóbbi években Gorgyjejev szerint 4,8% évente, ami sikeren minősíthető, bár a növekedés lényegesen elmarad az orosz GDP növekedési ütemétől (megjegyezzük, hogy a hivatalos sta-

tisztikák általában alacsonyabb ütemet, évi 1–1,5%-os agrárfejlődést regisztrálnak). A miniszter utalt arra, hogy a jövőben javul az ágazat finanszírozási helyzete, a 2005. évi költségvetési tárgyalásokon sikerült elérni, hogy az orosz Pénzügyminisztérium által eredetileg javasolt 24,5 milliárd rubeles rubel állami támogatáson felül további 8,5 milliárd Rbl jut az agrárszektornak. Növekednek az állami hitelek, s az öt éves futamidejű kölcsönöknél az állam 2/3-os kamattámogatással is javítani kíván a gazdálkodók helyzetén.

A 2005. évet Gorgyjejev a sertésstenyésztés esztendejének minősítette, jelezve ezzel hogy az erőfeszítések nagy részét a sertés-ágazatra kívánják koncentrálni.

Kemény Ádám
mezőgazdasági attasé,
Moszkva

Gazdálkodj okosan!

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium 2004. október 12-én sajtótájékoztatót tartott a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervben belül az Agrár-környezetgazdálkodási intézkedés meghirdetésével összefüggésben. A megbeszélést *Dr. Németh Imre* földművelésügyi miniszter, *Pásztóhy András* politikai államtitkár és *Benedek Fülöp* közigazgatási államtitkár vezette.

A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv célja, hogy támogassa az agrár-környezetgazdálkodást, mely a mezőgazdaság és az ahhoz kapcsolódó folyamatok, tevékenységek szabályozását látja el. A termelők feladata természeti erőforrásaink és értékeink, valamint a táj megóvása, ezzel egyidejűleg a biztonságos élelmiszer előállítás. Ezért a

célprogram magában foglalja a szántóföldi, ültetvényekre vonatkozó, vizes élőhelyekhez kapcsolódó és kiegészítő agrár-környezetgazdálkodást, valamint a gyepgazdálkodást. A minisztérium elsősorban a *félíg önellátó gazdaságokat* próbálja segíteni annak érdekében, hogy azok a jövőben főleg áru-termeléssel foglalkozzanak. A támogatás kedvezményezettjei az 5–10 hektáron gazdálkodók, de esélyt kapnak a nagyobb legelőkkel rendelkező állattartók, kisebb fólia és üvegház felülettel rendelkező kertészek is. A gazdálkodó területének mérete vagy állatlétszáma alapján részesül támogatásban, illetve a pályázatban vállalt időtől is függ az elnyerhető pénzügyösszeg, melyet nem kell visszafizetni. Előnyös az is, hogy más,

területalapú (EMOGA Garancia-résztől finanszírozott) támogatásokkal párhuzamosan is beadható az igénylés.

Az agrár-környezetgazdálkodást folytató gazdáknak legalább 5, de legfeljebb 20 éves vállalt időtartamú terv megvalósítására kell vállalkozniuk. A kiírt pályázatokat érdemes folyamatosan nyomon követni, hiszen most számos lehetőség kínálkozik a magyar mezőgazdaság fejlesztésére, természeti értékeink megóvása mellett.

A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT) támogatási jogcímeiről tartott sajtótájékoztatót *Pásztóhy András* politikai államtitkár is, majd megnyitója után *Dr. Loncsár Krisztina* főosztályvezető fogalmazta meg az NVT helyét és feladatait a jelenlegi támogatási rendszerben. A terv központi költségvetésből, valamint az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap Garancia-résztől

közösen segíti a vidék fejlődését. Ösztönzi a környezetvédelmi, állatjóléti és higiéniai előírások betartását, illetve a félig önellátó mezőgazdasági üzemek gazdálkodási szerkezetének átalakítását, de segítséget kapnak olyan területek is, mint a korai nyugdíjazás, mezőgazdasági területek erdősítése, technikai segítségnyújtás. Emellett a gazdálkodók összefogását is ösztönzi, mivel hoz-

zájárul a termelői csoportok létrehozásához.

Minden olyan termelő jogosult igénybe vételére, aki szerepel a nemzeti agrártámogatási rendszer nyilvántartásában. További feltétel, hogy a pályázó területe benne legyen a Mezőgazdasági Parcellaazonosító Rendszerben.

A kérelmet a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz kell benyújtani, a kérelmeket

folyamatos beérkezés esetén azok sorrendjében bírálják el. *A rendszer előnye, hogy nem kell önerőt felmutatni.* A megfelelő pályázatokat a támogatási időszakban, az arra külön meghatározott jogszabály szerinti időpontban, forintban fizetik ki a gazdálkodónak. A gazdák október 15-től küldhették be igényléseiket.

P. D

Turisták szabadon

Nagy-Britanniában rendkívüli módon érvényesül a tulajdon szentsége és sérthetatlensége. A turisták lépten-nyomon szembesülnek a tiltó táblákkal, ismert turistautak hirtelen kerítésekbe ütköznek. A helyzetet javítani szeretne a Wicklow-i Tanács fejlesztési tisztviselője, *Colin Murphy*.

Miközben a Tanács egyre inkább szeretné kiterjeszteni és akadálymentesíteni a turista-utakat, a farmerek azt panaszolják, hogy elmaradt a velük való egyeztetés.

Fordította: **Sólyom Alexandra**
Rural Europe, 2004. augusztusi számából

Rekordtermés

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumban nemrégiben ülést tartott a Betakarítási Koordinációs Bizottság. A szakmai szervezetek és érdekvéköpiiseletek részvételével működő fórum fő feladata az őszi betakarítási munkák figyelemmel kísérése és a folyamatos egyeztetés a piaci feszültségek megelőzésének, illetve megoldásának érdekében.

A Bizottság áttekintette az őszi betakarítási munkák alakulását és megállapította, hogy *szinte valamennyi szántóföldi és kertészeti kultúra esetében az átlagosnál nagyobb, esetenként rekord mennyiségű termést kell betakarítani.*

A takarmánykukorica betakarítása még a kezdeténél tart – október közepén 6–7%-os volt, a termésátlag eddig 6,5 t/ha. A napraforgó-terület 80%-áról már tárolókba került a termés, és a termésátlag is jó, 2,5 t/ha. Megkezdődött a cukorrépa és befejezéséhez közeledik a burgonya betakarítása, mindkét esetben magas termésátlagokkal.

A kertészeti kultúrák között meghatározó jelentőségű almából is *nagy mennyiségű az idei termés (680 ezer tonna), aminek mintegy 25%-a értékesíthető friss fogyasztásra, a többi élelmiszeripari feldolgozásra való.* A szőlőszüret 2-3 hetes késéssel kezdődhetett meg, a hozam itt

is átlag feletti, az átvételi árak azonban lényegesen alacsonyabbak az előző évinél.

A Bizottság megtárgyalta a gabonapiac és az intervenció aktuális kérdéseit. Az intervencióra való felkészüléssel kapcsolatban további szakmai egyeztetések vannak folyamatban.

A Betakarítási Koordinációs Bizottság az elkövetkező időszakban kéthetente tart ülést, és megkezdtek működésüket a megyei koordinációs bizottságok is.

FVM,
Kommunikációs
Önálló Osztály

Forrás:
Betakarítási Koordinációs
Bizottság
október 8-i ülése

Kibővüléstől a csatlakozásig

Írországi vélemények a középpontban

Idestova már több mint fél éve a kibővült Európai Unió tagjai között jegyeznék minket, éppen ezért nem meglepő, ha a hazai tudományos életben és szakmai irányításban is egyre gyakrabban hallunk arról, hogy konferenciák, szakmai szimpóziumok, kormányulések fókuszába kerül a csatlakozást követő féléves időszak tapasztalatainak értékelése, a megváltozott státusunkból adódó új helyzet feltérképezése. Mondhatnánk azt is, hogy most már szobán belül vagyunk, tehát itt az ideje, hogy felgyűjtsák a villanyt is.

A csatlakozás magyar agrárgazdaságra gyakorolt hatásának vizsgálata azonban meglehetősen körülményes dolog, hisz érdemi információ, statisztikai megfigyelés ma még csak elvétve segíti a tájékozódást.

A világsajtó is meglehetősen egyoldalúan vizsgálja a tízek Európai Unióba történő integrálódását. A most csatlakozottak helyzete ugyanis kevésbé izgatja úgymond a nemzetközi közvéleményt, számukra nem a csatlakozásnak, hanem a kibővülésnek van hírértéke, azaz az a 10 új tagország EU 15-ökre gyakorolt hatása áll a vizsgáldás homlokterében.

Reflexiók a világban

A tízek 2004. május 1-i csatlakozása, az újdonság erejénél fogva, eleinte meglehetősen nagy hullámokat vert a világ vezető napilapjainak hasábjain, és egyre másra jelentek meg a kibővülés világgazdasági következményeiről szóló újságírói és szakértői értékelések. Jóllehet a kezdeti hírverési hullám már alábbhagyott, elmélyültebb értékelések, recenziók elvétve még ma is napvilágot látnak a szaksajtó hasábjain, ami arra utal, hogy az igazi értékelő munka még tart.

Ezen értékelések középpontjában rendre a kibővülés EU-15-ökre gyakorolt hatását találjuk, a téma szinte kizárólag az ún. „enlargement” (kibővülés) Európai unió népességére, gazdasági potenciáljára, GDP-jére, termőterületére, belső struktúrájára, intézményrendszerére, költségvetésére és működési mechanizmusára kifejett hatása szemszögéből vetődik fel.

Ehelyütt értelemszerűen többnyire a kibővülés agrárgazdasági hatásainak világsajtóbeli visszhangjáról érdemes szólni, de néhány gondolat erejéig nem lehet érdektelen idézni egy-két, karakterisztikus véleményt sem. A tömör, értékítéletektől sem mentes állásfoglalások sok

esetben tükörképei annak a látásmódnak, ahogy minket évtizedeken keresztül a Nyugat szemlélt. Így például a TIMES Magazin szerint azok az országok, amelyek 15 éve még szemben álltak a fejlett demokráciákkal, a csatlakozás pillanatától részeseivé váltak egy a kereskedelmet, ipart, környezetet, népvándorlást, törvényeket és jogrendet, valamint a közös védelmi politikát és külügyet magába foglaló szuverenitási rendszernek.

A kibővülést az EU-ra gyakorolt hatás szempontjából vizsgáló angolok többnyire azt emelik ki, hogy az eddig a német-francia kiegyezésre épült EU-korszak a 10 új tag megjelenésével leáldozott. *Az új tagországok ugyanis elegendő szavazattal rendelkeznek ahhoz, hogy megbontsák a régi erőegyensúlyt, így az új Európa folyamatosan frusztrált állapotba kerülhet, hisz az érdekek mentén örökké újrendeződnek a változó összetételű szövetségek, ami a hagyományos francia-német érdek érvényesülésének korlátot szabhat. A Kelet felé tolódó határok Európa centrumát sem hagyják érintetlenül.*

Vannak, akik a most csatlakozott országokban az új demokráciákra jellemző gondokat tartják veszélyesnek, viszont ezt cáfolni látszik az, hogy pl. a spanyolok, portugálok, görögök is új demokráciákként csatlakoztak az akkori Közösséghez. Mások kétségesnek tartják, hogy az EU egyáltalán meg tud-e birkózni a kibővüléssel járó új helyzettel. A BBC-ben elhangzott, de nemrégiben egy magyarországi konferencián maga Valéry Giscard d'Estaing, az alkotmányozó bizottság, a konvent elnöke jelentette ki, hogy az EU ma meglehetősen kaotikus állapotban leledzik, nincs jövőképe, elképzelése, vezető ereje és hatóságos intézményrendszere a 25-re bővült Közösség problémáinak rendezésére.

Mindenesetre riasztó, hogy a megnyíló határok és szabad termékaáramlás fölötti kincstári optimizmust sugárzó értékelések árnyékában az *EU 15-ök többsége restriktív intézkedéseket hozott a munkaerő szabad áramlásának korlátozására.*

A kibővülés agrárgazdasági következményei

A BBC szerint az EU gazdálkodói létszáma ezzel a váltással a korábbi 7 milliőről 11 millióra nőtt, emellett az új tagországokban a mezőgazdasági tevékenység messze fontosabb, mint az EU 15-ökben, ami a mezőgazdaságról hozandó jövőbeli

döntések fogadtatása tekintetében, illetve elfogadása kapcsán is megmutatkozik majd.

Nem lényegtelen az Európai Környezetvédelmi Hivatal azon értékelése sem, mely szerint a kibővülés két fontos környezeti kártípus fel erősödéséhez vezethet. Nevezetesen a mezőgazdaságilag hasznosított területeken a fokozottabb műtrágya és növényvédő szer-használat révén intenzívebb gazdálkodás kezdődhet, ami a hatóanyag-elszivárgás és a szermaradványok miatt járhat fokozottabb környezetterheléssel. Másrészt a hatékonysági verseny káros következményeként a marginális gazdálkodási csoportok, az ún. *félíg önellátó gazdaságok* tömegei hagyhatják el a termelést, maguk mögött hagyva a kevésbé termékeny területek gondjait, gazdálkodással kapcsolatos negatív következményeit. (Áttelelő kártevők felszaporodása, parlagfű terheltség növekedése, fokozódó vadkár, stb.)

Összehasonlító adatok, ír szemüvegen át

Az „EU Reporter”-ben megjelent ír szakértői értékelések szerint az EU inkább nyerne, mint veszítene azon, ha a rendelkezésre álló Strukturális Alapokat az újonnan csatlakozott országok gazdaságának rendbetételére fordítaná, illetve eltökélt lenne az új tagok gazdasági problémáinak rendezése és gazdaságuk megerősítése kérdésében.

Az EU-15-ök szintjén a jövedelem-diszparitás, azaz az átlagtól való eltérés szélső értékei a kibővülés előtt alig érték el a felső határt illetően a 115%-ot. Az új tagok azonban átrendezik a GDP (Bruttó Hazai Termék) szerinti ranglistát és a diszparitási térképet, hiszen például a legalacsonyabb GDP-vel rendelkező Litvánia az EU-15-ök átlagos GDP-jének alig 17%-val rendelkezik és a leggazdagabb Ciprus is csupán a 66%-hoz közelítő.

Mindenki számára jobb lenne, vélik az írek, ha a közelítés (konvergencia) erősödne, hiszen az új tagok fejlődéséből az egész közösség profitálna. Mindemellett tudni kell, hogy a konvergencia automatikusan, az adott ország erőfeszítései nélkül soha nem megy végbe. Valójában a *felzárkózás* az új tagállamok igyekezetének függvénye, időigénye pedig, külső ösztönzők hiányában *elképzелhetetlenül hosszú lehet.*

A viszonylag gyors konvergencia példaként szokták emlegetni a soros elnökségről épp a napokban leköszönt Írországot. Bár ezt az írek magukról soha nem állították, *Írország mégis csak a harmadik legszegényebb EU tagországi státusból a harmadik leggazdagabb EU tag státusáig emelkedett, és most az EU egy főre jutó GDP-átlagához képest 146%-on áll.*

Előre szaladva némiképp az időben – ha a WTO új fordulója nem nyomná az EU-t ebbe az irányba, olybá tűnne, hogy az írek példáján okulva az EU változtatni kíván a strukturális alapok és a mezőgazdaság finanszírozásának belső arányain. A 2007-es EU költségvetésben ez a gazdaságfejlesztési koncepció már tükröződni látszik, hiszen az EU a Strukturális és Kohéziós Alapok költségvetési részarányának 59-ről 48% pontra való növelését irányozta elő a 2015-ig tartó költségvetési periódusban. Ezzel ellentétben az agrárkiadásokat viszont a 2007-ben várható 36%-ról 2013-ra 27%-ra tervezi csökkenteni.

Egyes vélemények szerint az új költségvetési periódus fő fejezeteinek hivatalos vitái előtt épp a soros elnökségi posztot most betöltők kardoskodtak leginkább amellett, hogy az újonnan csatlakozottak esetében csökkenjen az ezen alapokhoz való hozzáférés esélye.

A kibővülés az írek véleménye szerint is lényeges hatást gyakorolhat az EU jövőbeli agrárpolitikai törekvéseire, hisz ha pusztán a regisztrált termelők létszámát nézzük, az EU 25-ökben már az EU-15-ökhöz képest 75%-kal több termelő gazdálkodik. A közvetlen agrártámogatások iránti igénynövekedés erőteljesen befolyásolhatja a KAP reform további sorsát. Ennek megalapozásául szolgálhat az a tárgyalástaktikai fordulat, mely a most folyó és a végéhez közeledő WTO tárgyalásokon az EU álláspontját itt a júniusi és júliusi szűk körű tárgyalásokon jellemzi, és az exporttámogatások teljes eltörléséhez, a vámok drasztikus leépítéséhez, a piacvédelmi eszköztár elszegényedéséhez, és a belső támogatások drasztikus leépítéséhez, illetve ezen belül a „kék doboz” bázisidőszak függvényében történő plafonírozásához vezethet.

Az agrárgazdaság EU költségvetésen belüli ilyen térvésztésében feltehetően a hosszú évek óta húzódó gazdasági recesszió játszhat vezető szerepet, hisz az utóbbi időben egyre gyakrabban hallani, hogy a nettó befizetők a kötelező befizetési mérték visszaszorítására, a brüsszeli kötelezettségvállalások korlátozására, a központi apparátus kiadásainak mérséklésére törekszenek. Ennek egyik jeleként pl. Genfben az EU WTO Nagykövetségén a szokásos tagállami egyeztetések során ez év júliusától megszűnik a szinkrontolmácsolás. Nem véletlen, hogy az EU 2003-as költségvetése már az összevont tagállami GDP 1%-át sem érte el, holott a korábbi befizetési kötelezettség még a GDP 1,24%-át rögzítette.

Az agrárkiadások lefaragásának tendenciája az EU-nak a WTO tárgyalásokon újabban képviselt engedékeny magatartásán is lemérhető.

A legutóbbi ún. Lamy-Fischler levél kapcsán kibontakozó, EU-n belüli és azon kívüli vita is jól szemlélteti, hogy a Közösség az agrárkiadások hosszú távú csökkentésére készül, még úgy is, hogy ennek következtében piacnyitásra kényszerül, és külföldi piacainak jelentős részét elveszítheti. Ha a képlet ennél bonyolultabb is, de az egyre világosabb, hogy az EU arra tesz kísérletet, hogy áramvonalasítsa agrárgazdaságát, felgyorsítsa az üzemi szerkezetváltást, versenyképesebbé és ezáltal támogatás-igényesség szempontjából igénytelenebbé tegye a büdzsé szempontjából ma még meghatározó ágazatot. A piacosabb agrárgazdaság a csökkenő intervenciók árak révén arra teremt lehetőséget, hogy a talpon maradók exporttámogatás nélkül is képessé váljanak a világpiacon való megmérettetésre. Ez az oka annak, hogy az EU az exporttámogatás megszüntetésének feltételül szabta a támogatott exporthitelek hasonló szintű kezelését, a monopol helyzetű állami kereskedelmi vállalatok monopol jogainak megnyirbálását, és az export céljává züllesztett nemzetközi élelmiszersegély megszüntetését, illetve az élelmiszersegély sürgősségi és rászorultság alapú újraszervezését. *A Közösség szerint az exportversenyt befolyásoló minden támogatási formát és intézményi beavatkozást azonos elbírálásban kell részesíteni, különben nem lesz tisztességes a nemzetközi élelmiszerkereskedelem.*

A racionális érvek keresése során feltétlenül figyelembe kell venni, hogy az agrárgazdaság a fejlett világban egyre kisebb szerepet játszik a GDP előállításában. Talán nem mindenki előtt ismert, hogy az EU 15-ökben az agrárgazdaság GDP részaránya már 2002-ben sem haladta meg a 2%-ot és a mostani kibővüléssel együtt sem növekszik ez az arány a 2,1% fölé. A GDP alakításban az ipar 27%-kal (a kibővülés révén 27,2%-kal), a szolgáltatások pedig 71%-kal részesednek. A konkurens Amerikai Egyesült Államokban a mezőgazdaság mindössze 1,4%-kal, az ipar 20,1%-kal és a szolgáltatás 78,5%-kal részesedik a GDP-ből. *A félreértések elkerülése végett rögzíteni szeretném, hogy e sorok írója is tudatában van annak, hogy az agrobiznisz, azaz az élelmiszeripar, a mezőgazdasági gépgyártás, a műtrágya- és növényvédőszer-gyártás, a csomagolóipar, az élelmiszerkereskedelem, az agrárirányítás központi és területi szervezetei, a széles értelemben vett agrártermék-külkereskedelem és agrárdiplomácia, az állat- és növény-egészségügyi, élelmiszerhigiéniai, minőségellenőrzési hálózatok, a hegyközségek, az oktatás, kutatás és szaktanácsadás, a mezőgazdasági tevékenységre épülő vidéki turizmus és vendéglátás,*

a halászat és halgazdálkodás, hogy csak néhány elemet említsünk, lényegesen nagyobb, alkalmasint többszörös GDP részarányt képvisel, mint az alapanyag-termelés maga, mégsem kapcsolható ki a közgondolkodásból az a póre statisztikai jelzőszám, mely szerint a mezőgazdaság részaránya a fejlettséggel reciprok módon fejlődik, azzal ellentétes irányban változik.

Várható átrendeződés

A kibővülés politikai aspektusaként az írek tanácsbeli szavazati arányuk 3,4%-ról 2,2%-ra történő zsugorodásukat, befolyásuk relatív csökkenését említik, mondván, hogy összességében az új tagok mintegy 26%-pontos szavazati arányt képviselnek, ami a régi, az EU 15-ök döntéshozatali mechanizmusban játszott szerepének gyengüléséhez vezet.

Az új tagállamok befolyásának nagyságrendje az írek szerint átrendezi az EU-n belüli erőviszonyokat, reális lehetőséget kínál arra, hogy a 15-ök eddigi belső egyensúlyára jellemző francia, német befolyás a befizetési arányok és a közös költségvetés kérdésében gyengüljön.

Az írek szerint a most csatlakozott országok nagy potenciális beruházási- és termékpiacon kínálnak a 15-ök számára. Számításaik szerint átlagosan évi 4%-os piacbővülés sem elképzelhetetlen a 15-ök új tagállamokkal folytatott kereskedelmében. Megemlítik, hogy az átlag mögött a potenciálisan jobb helyzetben lévők gyorsabb és az új piacoktól távolabb lévők gyengébb piacbővülése húzódik meg, így pl. míg Ausztria évi mintegy 8%-os exportnövekedésre számíthat, addig Írország csak 1% körülire. Az új tagországok ugyanakkor abban reménykednek, hogy a beruházás élénkülése és a „külföldi” tőkebeáramlás növekedése élénkítőleg hat a gazdasági növekedésre, és a 10-ek gazdasági konvergenciája felerősödik, növekedésük gyorsabb lesz, mint a régi tagállamoké.

Az új tagok makrogazdasági paramétereit elemezve arra a következtetésre jutnak, hogy az új tagok gyorsabb gazdasági növekedési rátái túlnyomó többségüket képessé teszi arra, hogy 2009-körül, az Egyesült Királyságot is megelőzve, bevezessék a közös pénznemet. Szerintük a 10-ek között 5 ország már most is alacsonyabb inflációs rátát mondhat magáénak, mint a Maastrichti kritériumok szerinti 2,8%. Négy ország államháztartási deficitje nem éri el a 3%-ot és egy kivételével minden újonnan csatlakozott adósságállománya 60% alatt van. Ha ehhez hozzászámítják azt, hogy az infláció átlagosan 6,3% alatt

van mindenütt, és ehhez Brüsszel részéről nagyfokú engedékenység is tapasztalható az új tagokkal szemben, akkor van realitása a közös pénznem 2010 előtti bevezetésének. A manapság zajló konvergencia-vita tükrében érdekes az az ír előrejelzés, mely szerint a 10-ek, saját gazdasági paramétereik alapján 3 hullámban csatlakozhatnak a közös pénznemhez. Magyarországot ez a kalkuláció a harmadik lépcsőbe sorolja, és a csehek, a szlovákok és a lengyelek társaságában történő, 2009-es csatlakozást tart reálisnak.

A munkaerőpiac lezárását az írek veszélyes mániának tartják. Megemlítik, hogy ugyan náluk az átlagos órabér 17,5 euró, szemben a szlovén 5,1 euró/órás szinttel, de véleményük szerint *a 15-öknek a munkaerő minőségével kellene versenyeztetni*, és nem a munkaerő befagyasztásával kellene reagálni a keresetek közötti eltérésre. Az írek felhívítanák és erodálnák ezt a különbséget, semmint hogy konzerválnák, ugyanis ez a folyamat a munkabér-költségek és az ahhoz társuló járulékos költségek csökkenéséhez vezetnének, ami a versenyképesség növekedésével járna, így véleményük szerint Írország jól tette, hogy nem követte a munkaerő áramlását akadályozni szándékozó régi tagok munkaerőpiac védelmi kezdeményezését.

Nincs sok félnivalója mindemellett az ír agrárgazdaságnak, hiszen a 6,2 millió szarvasmarha, 4,8 millió juh, 1,7 millió sertés, 13,2 millió baromfi mellett, húsból az önellátási szintjének 2,7-szeresét, ezen belül marhahúsból 8,2-szeresét, sertéshúsból az 1,6-szeresét, juhhúsból pedig az önellátási szintjének a háromszorosát állítja elő (2003-as adat). Vajból 10-szeres, sajtból 5-szörös, tejporból 9-szeres a többletük a hazai szükséglet fényében. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy gabonafélékből Írország behozatalra szorul, saját szükségletének a 76%-át termelte meg 2002-ben.

Az írek egy ilyen nagyságrendű termeléshez 2003-ban az EMOGA alpból 1.447 millió euró támogatást kaptak, melyből a területalapú támogatás 1.104 millió eurót képezett. Ezen túlmenően 228,7 millió euró export visszatérítéshez, és 114,1 millió euró piaci támogatáshoz jutottak. Intervenciós beavatkozás révén 102,8 millió eurót, vidékfejlesztés címén 499,2 millió eurót, állategészségügyi intézkedések révén 413,7 millió eurót kaptak. A teljes 2003. évi kifizetés 2.776 millió euró volt, melyből az adminisztráció működtetésére 237 millió eurót költhettek.

A közvetlen, vagy direkt kifizetéseikre az állatprémiumok túlsúlya jellemző, hisz míg területalapú kifizetesként 238 millió eurót kaptak az ír gazdák, addig állatprémium címén 958,8 millió

eurót könyvelhettek el 2003-ban. *Érdemes lenne a magyar jogcímek ismeretében összehasonlítani a magyar és az ír támogatottsági helyzetet. Tanulságos lenne egy ilyen ütköztetés akkor is, ha a két termelési szerkezet karakterisztikus eltéréseket mutat.*

Az ír mezőgazdaság 2003-ban az ország 6,9 millió hektáros összes területéből nagyjából ugyanakkora mezőgazdasági területhányadot használt, mint a magyar, de nagyságrendjét illetően jóval kisebb volt. A mezőgazdasági terület az ország területének 64%-át tette ki, de nagyságrendje nem érte el a 4,4 millió hektárt. Az erdőterület 680 ezer hektáros nagyságrendje az ország összes területéből csak 9,9%-ot képviselt. Az összes mezőgazdasági terület 80%-a legelő és kaszáló, így a mezőgazdasági hasznosítású terület zömén legeltetés, széna- és szilázskészítés folyik. A terület 11%-án szabadtartásos legeltetés folyik, és mindössze 9%-át művelik szántóként.

50 hektár alatt is van élet!

Érdekességként említjük, hogy az ír földárak körülbelül 8-9-szer magasabbak a hazainál, a 2002-es ír statisztika szerint a hektáronkénti átlagos földár meghaladta a 13.500 eurót.

A termelési szerkezetre jellemző, hogy a marhahús és a tejtermelés nagyságrendje a mezőgazdasági bruttó termelési értéken belül 2003-ban 57%-ot tett ki a termelői áron mért mezőgazdasági kibocsátáson belül.

A termelési többletek igen jelentős exportra adnak lehetőséget. Részletezve a teljes, 6,8 milliárd eurós mezőgazdasági és élelmiszeripari export 2003. évi alakulását az ír élelmiszeripari kínálat főbb elemeiről és a belső arányokról az alábbi kép rajzolódik ki:

Teljes élelmiszer-gazdasági kibocsátás, ebből:	6.818 millió euró	Százalékos megoszlás
élő állat	212,9	3,1
marhahús	1.146	16,8
sertéshús	272,5	4,0
juhhús	160,2	2,3
baromfi-hús	241,4	3,5
tejtermékek	1.538	22,6
ebből: vaj	350,7	
sajt	295,6	
Gabona	214,6	3,1

(A magyar ír agrárexport 2003-ban 2,8 milliárd euró volt, az ír exportnagyságrendhez képest 41%-os szinten alakult.) A farmgazdaságok

száma 2003-ban: 136.500 volt (A koncentrációs folyamat érzékeltetésére érdemes megemlíteni, hogy 1975-ben még 228 ezer farmgazdaságot számláltak.)

Az átlagos farm méret 32 hektár, de a 20 hektár alatti gazdaságok számaránya 43%-ra tehető. (1975-ben még 63%-ot tett ki a 20 hektár alatti gazdaság részaránya, ami jelentős koncentrációra utal.)

Igen szemléletes adat, hogy a gazdálkodók mindössze 15%-át adják úgymond a fiatalok, a 35 éven aluliak és 41%-át az 55 éven felüliek alkotják, de itt is javult a helyzet az 1975-ös állapotokhoz képest, ugyanis akkor a 35 éven aluliak aránya még csak 6% volt és az 55 éven felülieké pedig 52%-ra rúgott. Mellesleg az EU átlag e tekintetben sokkal jobb, az EU 15-ök farmgazdaságai-
ban az 55 év feletti gazdálkodók aránya mindössze 8%. A farmokon főállású és részmunkaidős termelőként 2003-ban 240.100 ember dolgozott, de az ILO (International Labour Organization) (az ENSZ Munkaügyi Szervezetének) módszertana

szerint, teljes munkaidős létszámra vetítve mindössze 110.600 főt foglalkoztattak az ír mezőgazdaságban.

Az ír agrárpotenciál gazdaságon belüli súlya azonban ilyen nagyságrendű termelés mellett is kisebb, mint a magyar agrárgazdaságé, hiszen a 2003-as adatok szerint a mezőgazdaság GDP-n belüli súlya, szemben a magyar 3,4%-kal, mindössze 3% volt. A foglalkoztatásban mind nálunk, mind az íreknél hasonló arányokat mértek, a mezőgazdaság aktív foglalkoztatottakon belüli aránya 6,1%-ot tett ki. Az ír agrárpotenciál tükrében és a hazai szükségleten felüli termelés nagyságrendjét nézve bizony meglepő, hogy az ír mezőgazdaság összes exporton belüli súlya a 2002-es adatok szerint mindössze 4,6%-ot tett ki. Ez utóbbi arányszámok senkit ne tévesszenek meg, pusztán annyit jelentenek, hogy az ír gazdaság sokkal erősebb, mint a magyar.

Dr. Szabó Jenő
FVM

Mennyire „zöld” Írország?

Nem mind smaragd, ami zöldell...

A kérdésre az a válasz, hogy nagyon zöld, amikor az ír nemzeti sportcsapatok beöltöznek zöld mezükbe. Távolról sem olyan zöld, amikor az EU környezetvédelmi irányelveit kell (kellene) elfogadniuk és megvalósítaniuk.

Írország ugyanattól a nyavalyától szenved, mint a gyors gazdasági növekedésű középkelet-európai országok. Tény, hogy ennek az országnak Európa leggazdagabb országok közé jutása számos problémát vetett föl. Az EU környezetvédelmi direktíváinak betartása számos kívánnivalót hagy maga után. Hulladékkezelésük például alig érdemel többet, mint a „szemétdomb” minősítést. A hirtelen föllendülés egyenes következménye a több hulladék és szemét Írországban. Sajnos a technikai fejlődés nem hozta magával a hulladékkezelés korszerűsítését. Észak-Ír-

szágban mintegy 250 ezer tonnányi szemét kapott helyet. A válogatatlan szemetet tartalmazó konténereket Antwerpenben és Rotterdamban csípték el, amint India irányába vette volna vízi útját az illegális tengeri szállítmány... Vagy senki sem tudta a hatóságok körül, hogy a szállítmány egyben veszélyes hulladék, amely – Kildare megye gyógyszergyáraiból került ki. Többek között fogamzásgátló tabletták gyártási hulladéka volt, de úgy adták el, mint takarmány kiegészítőt, mindaddig, míg néhány sertés Belgiumban nem kezdett el furcsán viselkedni...

Írország sokkal többet tehetne a vadon élő állatok természetes élőhelye védelmében is. Az állatok élőhelye közelében forgalmas utakat, valamint a helyi közösségek életét zavaró szemétegető műveket építettek.

Írországnak azonban nem valamennyi gondja-baja gyökerezik a növekvő urbanizációban. Az állattartó farmok közelében nagymérvű élővíz szennyezésekről lehet tudni. A folyók és tavak vizeit 60 millió haszonállat szennyezni. Írország elmulasztotta a megfelelő víztisztító műveletek alkalmazását.

Mi következik mindebből az Európai Unió többi tagállamára? Írország élő példája annak kicsiben, hogyan hat a gazdasági fejlődésből eredő nyomás a környezetre, vagyis élő példája a gazdasági növekedés és a környezet-megőrzés feszítő ellentmondásának.

Ilyen problémákkal is szembe kell néznie José Manuel Barroso-nak. Folynak is kemény viták a Bizottságban, a Miniszterek Tanácsában és az Európai Parlamentben arról, hol a növekedés határa?

A REACH Vegyiművek javaslatai valamint az Európai Unió a Kiotói Jegyzőkönyv kapcsán is küzd a klímaváltozással, amit egyébként a saját bőrünkön valamennyien tapasztalunk és amelyet mind a zöldek, mind a vegyipar prominensei démonizáltak.

Nemrégiben Írország pénzügyminisztere, Charlie McCreevy, aki európai biztos lett – azt panasolta, hogy teljesen magára hagyták azzal a korábban kidolgozott és publikált tervével, hogy 2005. januárjától bevezetik az úgynevezett *szénadót*. A környezeti terhelés csökkenése nem igazolta a magasabb üzemanyag árakat.

Első pillantásra ez úgy néz ki, mint visszalépés a környezetvédelem irányába. Írország mintha nélkülözné azokat a célokat, ami az üvegházhatást előidéző kibocsátást kontrollálná.

Az ír parlamentet azzal vádolták, hogy támogatja az autós lobbyt és a nagy cégeket. Persze nem minden környezetvédő ért egyet abban, hogy a szénadó jó dolog. Az energia-

adó nem szükségképpen változtatja meg a viselkedést. Megfelelő tömegközlekedés nélkül ugyan mit tehet egy vidéki ember, ha nem ül autóba? Miért büntessék az autóst? A szénadó bevezetése feltételezné azt, hogy legyen alternatív megoldás, alternatív energia. Ennél jobb egyes környezetvédők szerint, hogy törvényi úton szükséges szabályozni a kibocsátási határokat.

Természetesen, ha McCreevy és támogatói nem adnak alternatív stratégiát a szénadóra, akkor az ő környezetvédő hívei bajba kerülnek és a végén jönnek az illegális szeméthyek... A helyzet nem fenntartható, mivel a gazdasági előrenyomulás hívei és a környezetvédők közötti harc kilátástalan.

A fenntarthatóság azt is jelenti, hogy lehet tortád és azt meg is eheted. Sajnos a 2001. júniusában megtartott Gothenburgi találkozón és később sem sikerült kiegyensúlyozni a gazdasági növekedést és a környezetvédelmi szabályozást. Tony

Blair angol miniszterelnök nemrégiben figyelmeztetett a globális fölmelegedés veszélyeire. Azzal érvelt, hogy a G8-ak csoportja sem képes felvenni a harcot a globális fölmelegedéssel szemben. Lassan nem veszik komolyan ezt az égető problémát.

Brüsszelben sokan és sokat beszélnek arról, hogy Európának árt a saját versenyképessége és még többet suttognak a szabályozó csomagról!

Barroso bizottságában a harc egyre éleződik Günter Verheugen, a versenyképesség növekedésének apostola és Stavros Dimas között, aki a környezetvédelmet képviseli. Az összecsapás egyre gyakoribb, és egyre hevesebb lesz. (Írországot látványos gazdasági emelkedéséért sokan irigylik, lehet, hogy ezek között van e cikk írója is? A szerk.)

Tim King

Fordította: **Tamás Enikő**

Forrás: European Voice

2004. szept. 16–22.

10. évfolyam 31. szám

Agrárkifizetések uniós szabálytalanságai

Az Európai Számvevőszék vizsgálatai alapján mintegy 3 milliárd euró szabálytalanul kifizetett mezőgazdasági támogatásra derült fény. A vizsgálat a 1971 és 2002 közötti időszakra terjedt ki, melyből a számvevők megállapították, hogy a szabálytalanul kiadott pénzek évente az uniós költségvetés 0,3–1,4%-át tették ki. Az adatok alapján az is egyértelmű, hogy a 90-es évek második felétől megkezdett agrárpolitikai reform hatására javult a pénzügyi feyelem, és pontosabb a tagállami elszámolás. A számvevőknek nem okozott meglepetést, hogy mivel a mezőgazdasági támogatások legnagyobb haszonélvezője Franciaország, a legtöbb jogtalan

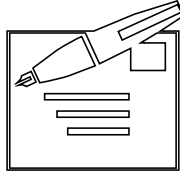
kifizetést ott regisztrálták, összesen 159 millió eurónyi mértékben. *David Bostock*, a számvevőszék brit tagja szerint nehezíti a helyzetet, hogy a visszatérítés rendkívül lassú. Számos esetben több mint tíz évvel ezelőtti szabálytalanságról van szó, de még a mai napig nem került vissza a pénz a közös kasszába. Legrosszabb a helyzet Németországban és Olaszországban, ahol csak 10%-os a visszatérítési arány, Franciaországban ez 36%, míg Hollandiában, Írországon, Finnországon és Dániában sikerült elérni az 50% fölötti visszafizetési szintet.

B. B.

Forrás: FigyelőNet

Büntetővám az uniós termékekre

Az Egyesült Államok még adott fél év tárgyalási időt az Európai Uniónak mielőtt bevezetné az európai termékekre vonatkozó büntetővámokat. A 150 európai cikket tartalmazó listán szerepel a magyar tokaji bor és az őrölt paprika is. Az amerikai hatóságok azért tartják szükségesnek a büntetővám bevezetését, mert az USA szerint az Unió által támogatott mezőgazdasági termékekkel az amerikaiak nem képesek versenyezni.

A külföldi eredetű paprika hazai őrölt paprikába keverését a jövőben szigorúbban fogjuk szabályozni. (A Szerk.) Amerikai szakértők szerint az Unió bővítése hátrányosan érintette az Egyesült Államokat, ám erre vonatkozó kompenzációt az Európai Unió nem adott. Eredetileg a büntetővám bevezetését 2004. november elsejétől kezdte volna az USA, de a tárgyalások elhúzódásával a végső döntés még várat magára.

B.B.

Forrás: euro.hu

Magyar álláspont az EU cukorpiac-reformjáról

A 25 tagország Mezőgazdasági Képviselőinek 2004. október 4-i brüsszeli ülésén fontos állomáshoz jutott a cukorpiaci reform vitája. Magyarország nevében a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium képviselője átfogó véleményt fejtett ki a tervezett cukorpiaci reformról, amelyet előzetesen egyeztetett a cukor termékpálya szereplőivel és a társtárccákkal is. A brüsszeli Bizottság által bejelentett javaslatról elmondott magyar vélemény a

következő fő elemeket tartalmazta:

- A reform szükségességét Magyarország elfogadja, de a Bizottság által javasoltnál későbbi bevezetéssel (legkorábban 2006. július 1.) és több fokozatban (legalább három lépcsőben).
- A cukor-árcsökkenés mértéke ne legyen drasztikus, mert különben fontos és hagyományos régiókban szűn-

het meg a cukorrépa termelés, így Magyarországon is.

- Hasonló megfontolásokból Magyarország nem támogatja a jelenlegi A és B kvóták összevonását, és a kvóták tagországok közötti átjárhatóságát sem.
- Az izoglükóz-kvóták növelésénél nem a fogyasztást kell alapul venni, hanem a termelés jelenlegi megoszlását (Magyarország jelentős gyártója a kukorica alapú terméknek).

A tárgyalások a tagországok között a következő hetekben – hónapokban folytatódnak. Újabb fontos állomás a 2004. november 22.-re tervezett agrárminiszteri tanácsülés.

(Mint ismeretes, az Európai Unióban 2003. júniusában megkezdődött a Közös Agrárpolitika átfogó reformja. A jelenlegi szakaszban a vidékfejlesztés, valamint a zöldség-gyümölcs és a cukor ágazatok piaci rendtartásának reformja van napirenden.)

Forrás: FVM, Kommunikációs Önálló Osztálya

Hogyan érvényesítsük érdekeinket Brüsszelben?

(Informális tapasztalatok

a brüsszeli Tej és Tejtermék Irányító Bizottság Üléseiről)

Egy lobbizási technikákkal évtizedek óta foglalkozó neves professzor szerint ahhoz, hogy valaki megnyerje, de legalábbis ne veszítse el a másik fél érdeklődését, „el kell őt büvölnie”. Természetesen a folyamat nem ilyen egyszerű, de mivel mint a legtöbb dolog, ez is emberi kapcsolatokra épül, kitűnő alapot adhat a további együttműködéshez.

Felderíteni a terepet

A lobbizás, azaz érdekeink érvényesítése, illetve a másik fél befolyásolása jellegzetesen nem hivatalos (informális) tevékenység. Ha a folyamat megfelelően működik, akkor a döntések már a tárgyalások előtt megszületnek, és maga az ülés azoknak csak formális levezetése lesz.

Lényeges, hogy úgy kell a másik személyt meggyőznünk, hogy a kávészünetben tartott magánjellegű egyeztetés kezdetekor nem adhatunk ki minden rendelkezésünkre álló információt, hiszen nem tudhatjuk előre, hogy az illető partner, vagy éppen ellenérdekű fél lesz-e a kérdésben, ugyanakkor megfelelően kell őt tájékoztatnunk ahhoz, hogy kialakuljon a kölcsönös bizalom. Így a kezdeti előkészítő munka arról szól, hogy miután itthon kiépítettünk egy megbízható szakértői bázist, Brüsszelben is megtaláljuk a számunkra kulcsfontosságú személyeket és szervezeteket.

Célszerű és tulajdonképpen szükségszerű is Irányító Bizottsági (Management Committee) szinten beavatkozni a folyamatokba (ha addig nem tettük volna meg), hiszen ez az a pont, ahol egy rendelet-tervezetet még meg lehet úgy formálni, hogy az számunkra kedvező, vagy legalább ne hátrányos legyen. Az Irányító Bizottság az Európai Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság) segíti és ellenőrzi jogalkotói és végrehajtói munkájában. Ülésein a tagállamok és a Bizottság adott területért felelős szakértői vesznek részt; az elnöki feladatokat a Bizottság egy képviselője látja el. Az Irányító Bizottsági Üléseken a Bizottság előterjeszti rendelet-tervezeteit, amelyekről a tagállamok véleményét nyilvánítanak, majd szavaznak.

A Bizottságot közvetlenül és közvetetten is lehet befolyásolni, hiszen más tagállamok meg-

győzésével is elég erős támogatásra tehetünk szert ahhoz, hogy egy tervezetet megváltoztassunk. Általában ez célravezetőbb, hiszen

a Bizottságnak sokszor egyértelmű és határozott utasítása van arra, hogy nem engedhet a tagállam kérésének; ugyanakkor, ha ezt több és erősebb, illetve nagyobb szavazati aránnyal rendelkező ország veti fel, már nem mindig ragaszkodhat ehhez az állásponthez.

Természetesen elengedhetetlen a jó szakmai és személyes kapcsolat kialakítása a Bizottság egyes felelős szakértőivel is; így tervezeteket, belső információkat időben (vagy idő előtt) és megfelelő minőségben szerezhethetünk be.

Okosan „csevegni”

Az eredményes érdekérvényesítéshez (lobbizáshoz) az alábbi tényezők figyelembevétele feltétlenül szükséges:

- alaposan kell ismerni a szóban forgó tervezetet, annak előzményeit, a jogi háttérrel és a körülményeket, nevezetesen, hogy melyik tagállamnak áll érdekében megszavazni, ki a Bizottsággal szemben az ellenérdekű fél, és melyek azok a delegációk, akiknek mindegy, hogy megszavazzák-e azt; ez utóbbiak magunk mellé állítására kell a legtöbb időt és energiát fordítani;
- ismerni kell a tervezet Bizottsági felelőseit, azt a személyt tehát, aki a tervezet megírásáért, átdolgozásáért felelős; megosztani vele aggályainkat a tervezetrel illetően; így már az Irányító Bizottsági ülés előtt beavatkozhatunk a folyamatba;
- szükség esetén be kell vonni az egyeztetésbe az ország brüsszeli Állandó Képviselőt,
- kapcsolatokat kell kialakítani a tagországok képviselőivel, amelyre kitűnő alkalmat adhatnak például a munkaebédek, vacsorák, állófogadások; amelyek során a beszélgetés ne csak egyszerűen a tárgyban történő információcsere legyen, hanem kötetlen „csevegés” például az adott országról, kultúráról, sportról, és

bármiről, ami nem kapcsolódik a tárgyhoz; sőt kifejezetten fontos, hogy ilyen jellegű témákkal kezdjünk, és csak aztán térjünk rá a kérésünkre,

- kiemelkedően fontos a nyelvismeret, hiszen egyes országok már csak azért is könnyebben megnyerhetők egy ügy érdekében, mert a saját nyelvükön kommunikálunk velük; és gyakran már ebből adódóan is támogatják javaslatainkat;
- nem szabad elfeledkezni a kölcsönös segítségnyújtásról sem, tehát ha egy delegáció támogat minket egy számukra semleges, de számunkra fontos kérdésben, akkor a jövőben figyelni kell arra, hogy ezt mi is megtegyük; ellenkező esetben elveszik a nehezen kiépített bizalom, és nem számíthatunk többet a támogatásukra;
- lényeges jogi szakértőket bevonni az egyeztetésbe, hiszen sokszor szakmailag és jogilag egészen mást jelenthet a tervezetben szereplő adott szövegrész;
- amit nem szabad elkövetni, és igen nagy hibának minősülhet egy tagállam részéről, ha delegáltjait pár órával az ülés előtt küldi ki, illetve ha a delegált közvetlenül az ülés után távozik. Ekkor ugyanis a leglényegesebb dolgokból marad ki, mégpedig előzetes (utólagos) egyeztetéseknek, „szövetségesek” szerzésének, informális kapcsolatok kialakításának lehetősége vész el számára; tehát a tárgyalás során már a kész tényekkel szembesül, és esélye sem lesz azokat befolyásolni, és a saját országa javára fordítani.

Képességek és „személyes varázs”

A lobbitechnika gyakorlatilag az adott delegált személyétől, személyiségétől függ. Természetesen vannak olyan jellemzők, amelyek egy-egy ország technikáját meghatározhatják, de ha a delegált rendelkezik egy kész mandátummal, az már csak rajta áll, hogy azt „milyen ruhába öltöztetve” adja elő, fordít-e plusz energiát a tőle elvártan felül a témára, felméri-e és teljesíti-e mindazokat a tényezőket, amelyek az eredményes lobbizáshoz elengedhetetlenek. Mi lehet ehhez a legjobb út? Kapcsolatok építése és érdekérvényesítés? Lehetőségek nem hivatalos egyeztetések sorozatára? Szükségszerű véletlenek összejátszása? Munkavacsorákon és állófogadásokon történő részvétel? Idegen nyelvek kitűnő ismerete? Bizonyos idő után mindenki megtalálja a magához illőt, amivel eredményeket érhet el a Brüsszeli „arénában”, de persze csak akkor, ha rendelkezik megfelelő „bűverővel”...

Kósa Cecília

FVM

(Forrás: Florus Wijzenbeek: Do's and Don'ts, 30 Years of Brussels Experience; „How to operate in Brussels” 2004. június 14–25. Hollandia Rinus van Schendelen: Lobbying the European Union (Reader); „How to operate in Brussels” 2004. június 14–25. Hollandia)

Csiperke- és laskagomba-termesztés

Az Európai Unió tagországainak termelése 2003-ban

Európa csiperketermesztése az utóbbi tíz évben többnyire növekedett, de egyes országoké nagymértékben csökkent. Az Európai Unió országai által megtermelt csiperkegomba mennyisége az évtizedek óta tartó emelkedések után 2003-ban több mint 31.000 tonnával volt kevesebb, mint 2002-ben (vágott tönkre számítva). A 1. táblázat adataiból kiderül, hogy az évek óta impozáns növekedést mutató Hollandia tavaly már 7.000 tonnával kevesebb csiperkét termesztett, mint azt megelőzően. A legnagyobb

visszaesés azonban Nagy-Britanniában következett be, ahol 23.000 tonna csiperkével termesztettek kevesebbet, mint az előző évben. Az olaszok is lényegesen kevesebbet termeltek, de visszaesés, illetve stagnálás tapasztalható Belgiumban, Németországban is. (Belgiumban is csökkent az utóbbi évben a megtermelt csiperkegomba mennyisége, amelynek oka, hogy az ország nagy részében jelenleg folyik a II. fázisú komposztról a III. fázisú komposztra való átállás. A komposztüzemek gyorsabban tud-

tak átállni a III. fázisú komposztgyártására, mint a termesztőüzemek annak fogadására.) Franciaország ugyan 2003-ban növelte a megtermelt csiperke mennyiségét, ám köztudott, hogy az általuk megtermelt gomba mintegy 75%-a konzervipari feldolgozásra kerül. A konzervfogyasztás az egész világon csökken, így a franciák egyre nehezebben tudják konzervjeiket értékesíteni. Hagyományosan Németország vásárolta a legtöbb gombakonzervet a franciáktól, ám az elmúlt években a konzerv iránti kereslet

Az Európai Unió tagországainak csiperketermelése 2002-ben és 2005-ban (tonnában)

Ország	2002		2005	
	A	B	A	B
Ausztria <500		<500		
Belgium	41 500	-	40 000	
Dánia 2 200	6 500	2 200	6 500	
Franciaország	-	155 000		166 000
Hollandia	270 000		265 000	
Írország 66 000	-	66 100		
Nagy Britannia	86 000	-	65 000	
Németország	62 000	-	62 000	
Olaszország	-	110 000		95 000
Spanyolország	-	107 000		110 000
Összesen	528 200	378 500	498 800	377 500
Vágott tönkben	851 800	800 800		

Források: Der Champignon, 2003. Nr. 431., Der Champignon, 2004. Nr. 439. és Nr. 440. adatai alapján összeállította Gyórfi (2004)

A= Vágott tönkű gomba

B= Nem vágott tönkű gomba

ott is nagymértékben csökkent. Spanyolország évről-évre, ha kisebb mértékben is, mint korábban, de egyre növeli csiperketermesztését, s ezzel együtt a gombafogyasztását is.

Hollandiát lassan lekörözik a lengyelek

Hollandia immár 15 év óta a legtöbb csiperkét termeszto ország egész Európában. Az elmúlt év az első, hogy kevesebbet termeltek, mint a megelőző évben. Ennek számtalan oka

lehet, de a gombakonzerv iránti kereslet-csökkenés mindenképpen szerepet játszik, ezen felül a hollandok tetemes piacvesztést szenvedtek el Németországban, elsősorban a friss lengyel gomba megjelenése miatt.

Hollandiában 2002-ben (a 2003. évi adatok még nem állnak rendelkezésre) 462 üzem, 93 hektáron (!) termesztett csiperkegombát. Elsősorban a konzervfeldolgozásra termesztett gomba mennyisége csökkent. 2002-ben a hollandok kö-

zel 90.000 tonna csiperkét exportáltak, amelynek 44%-a, 38.000 tonna került az angol piacra. A hollandok legfontosabb piaca hosszú időn át Németország volt (2. táblázat). Míg 2001-ben 28.100 tonna gombát exportáltak, addig 2002-ben már csak 23.000 tonna csiperke került a német fogyasztókhoz, és ez a szám 2003-ban már 21.900 tonna volt. *Ennek legfőbb oka a jó minőségű, friss és olcsó lengyel csiperke előretörése.* A hollandok egyre inkább Nagy-Britanniára és

Hollandia friss csiperke-exportja 1999-2003 között (tonnában)

	1999	2000	2001	2002	2003
Németország	30 700	29 000	28 100	23 000	21 900
Nagy Britannia	16 100	25 800	32 300	38 000	42 900
Skandináv országok	9 500	7 100	8 000	7 400	5 800
Franciaország	10 600	11 400	10 500	14 600	14 200
Más országok	4 300	5 200	5 400	6 500	5 000
Összesen	71 200	78 500	84 300	89 500	89 800

Források: Eurofruit Magazin, December/Január 2001 és Der Champignon, 2002. Nr. 426., Der Champignon, 2003. Nr. 431., 2004. Nr.439. adatai alapján összeállította Gyórfi (2004)

Franciaországra koncentrálnak. 2003-ban már az exportált friss holland gombának közel 50%-a került Nagy-Britanniába, míg a Franciaországba történő szállításoknál némi csökkenés tapasztalható.

2004. május elsejétől immár 25 tagú lett az Európai Unió, a régi és az új tagok együttesen egész Európa csiperketermesztését felölelik. (A nem uniós-tag Svájcnak pl. nem számottevő a gombatermesztése.)

2004. őszén az európai csiperkegomba-helyzetet áttekintve, elmondható, hogy a *legdinamikusabban fejlődő csiperketermesztő ország* jelenleg *Lengyelország*. A folyamatosan fejlődő országok közé tartozik Hollandia és Belgium: ez a két ország napjainkban együttesen az Európai Unió gombatermesztésének közel 40%-át adja.

Lengyelország, mint új belépő

Az elmúlt 10 évben Európában Hollandia, Belgium és Magyarország mellett Lengyelországban fektették be a legtöbb pénzt új komposztüzemek építésére, és a régiek felújítására. A lengyelek egy évtized alatt felzárkóztak a „nagy” csiperketermesztő országok sorába, jelenleg Európában a megtermelt mennyiséget tekintve a 2. helyen állnak (Hollandia után), megelőzve a franciákat, németeket, spanyolokat és olaszokat.

Lengyelország 1999-ben 72.000 tonna csiperkegombát termelt, míg 5 évvel később, 2003-ban már csaknem a dupláját, 140.000 tonnát. Az országban 2.500 termesztő üzem található. A termesztők 90%-a II. fázisú komposztot használ, míg a többiek III. fázisút, és különböző hibrid fajtákat termesztnek. 2003-ban a komposztüzemek 1 tonna szalmát átlagosan

22 euróért vásárolhattak, 1 tonna csirketrágya 10 euróba, míg 1 m³ tőzeg 22 euróba került. Lengyelországban 1 Kwh áram 0,03 euróba, 1 liter benzin 0,8 euróba, míg 1 liter gázolaj 0,65 euróba került. Az átlagtermés – üzemektől függően – 22–30 kg/m², és 3 hullámot szednek le. Az értékesítési cél szerint kétféle kalapméret elérésére törekednek a termesztők: a 4–5 cm átmérőjű termőtestek a friss piacon találnak gazdára, míg a 3–3,5 cm kalapúakat a feldolgozóipar vásárolja meg. 2002-ben egy csiperketermesztő átlagosan 1 eurót kapott 1 kg gombáért, míg a lengyel üzletekben 1 kg frissgomba 1,2 euróba került. A szedési költség 1 órára átlagosan 1 euró volt.

2002-ben a lengyelek *44.000 tonna frisscsiperkét exportáltak*, amelyből az EU-ba 29.000 tonna került. Ezen belül a legtöbb csiperkét – 14.000 tonnát – Németország vásárolta meg. 2003-ban az exportált frissgomba mennyisége már 71.000 tonna volt, közel kétszerese az előző évinek. Ebből a mennyiségből 16.800 tonna került a német fogyasztókhoz

A termesztők kb. 30%-kal többet kapnak a friss gombáért, mint a konzerv minőségért. *A lengyelek számára kedvező piaci lehetőségek miatt a beruházási kedv hirtelen megnőtt a gombaágazatban. A most épülő új komposztüzemek a III. fázisú komposzt gyártására rendezkednek be, sok új gombafarm is épül. Az új üzemek az ország északkeleti részére települnek, mert így közel esik a főváros, Varsó, és nincs messze Belorusszia sem. A Poznan környéki körzetből szállítják a gombát az EU-országaiiba, elsősorban Németországba. A Felső-Sziléziában levő körzet nemcsak a helyi lakosság ellátásában játszik meghatározó szerepet, hanem*

a közeli Csehországba, sőt Szlovákiába is szállíthatják a gombát. Az egyre magasabb technikai és technológiai színvonal lehetővé teszi, hogy a lengyel friss gomba az Európai Unió minőségi követelményeinek is megfeleljen. A lengyel csiperkegombát a tisztas hasznat adó termésátlagok, a jó minőség és az alacsony szedési költségek teszik szerte Európában versenyképessé.

Laskagomba-termesztés az Európai Unióban

Az Európai Unió laskagomba-termesztése jelenleg még nem számottevő és a közzétett termelési adatok is elég nagy szórást mutatnak. Az Unió vezető laskagomba-termesztő országa Olaszország, ahol 2000-ben mintegy 19.500 tonnát termesztettek, míg Spanyolország a megtermelt 7.500 tonnával a 2. helyen áll. A 3. helyet immár egy évtizede vagy Franciaország, vagy Magyarország foglalja el az évi kb. 3.000 tonnás mennyiséggel. Említésre méltó még Németország, ahol kb. 1.300 tonna laskagomba terem. Belgiumban is minden évben kiegyenlített ütemben nő a megtermelt laskagomba mennyisége, ahol 2002-ben mintegy 700 tonna termelt. A legtöbb országban azonban a megtermelt évi mennyiség 500 tonna alatt van.

Magyarország

A hazai gombatermesztés területén 2003-ban két nagyberuházás valósult meg.

Máriakálnokon a Sampinyon Kft.-nél felépült és termelésbe állt az első holland típusú csiperke-termesztőház. A gombaház zöldmezős beruházás keretében épült, az összes bekerülési értéke 450–460 millió

Késői laskagomba nyárfán, természetes körülmények között

forint volt. Hollandiai szakmai tapasztalatok után magyar tervezéssel, magyar építőanyagokból, teljes egészében magyar kivitelezésben készült. Külföldről, Hollandiából származnak a légtechnikai berendezések. A ház fő váza szendvicspanel szerkezettel készült, s a házon belül található 12 termesztő szoba, amely összesen 6.024 m² termőfelületet ad.

A másik fontos beruházás Kecskeméten a *Pilze-Nagy Kft.* laskagomba alapanyaggyártó üzeme volt. Az üzem évente 12.000 tonna alapanyagot tud előállítani. Az alapanyaggyártás legfontosabb munkafolyamata: a hőkezelés, négy darab egyenként 20x3x4 m-es alagútban történik. Egy-egy hőkezelő kamrába 50 tonna nedvesített búzaszalmát lehet tölteni. Magyarországon újdonság, hogy a becsírázott alapanyagot blokkformába préseli össze egy speciális gép. Az összes technológiai folyamat gépesített, a célgépek Olaszországból és Hollandiából származnak. A 7,5 hektár területen levő laskagomba üzemben az alapanyaggyártás mellett a laskagomba

termesztése is folyik. Jelenleg 15 ezer négyzetméteren, félig automatizált modern gomba-termesztő sátrakban termesztik a laskagombát. Összesen 7 db termesztő-házban és 38 termesztő fóliasátorban termesztenek, míg az európai színvonalú csomagolás és árúkezelés egy 400 m²-es alapterületű hűtőházban valósul meg. Ezzel a beruházással a *Pilze-Nagy Kft.* az üzemméret és az éves

forgalom alapján Európa egyik legnagyobb laskagomba üzeme lett.

Említésre méltó beruházás történt a *Champignon Union Kft.*, Tök községben levő komposztüzemében is. A komposztgyártás terén elért eredményeiért *Innovációs Nagydíjban* részesültek. A *Bio Fungi Kft.* Áporka határában levő komposztüzemében is nagyszabású fejlesztések kezdődtek meg, amelyeket ebben az évben be is fejeznek.

A komposztüzemek egyrészt a magyar termesztőket látják el csiperkekomposzttal, másrészt komoly mennyiséget exportálnak a környező országokba is. A hazai két csíraüzem nemcsak a magyar termesztés számára adja a szaporítóanyagot, hanem tetemes mennyiség kerül exportra a környező, de a távolabbi országokba is (pl. Oroszország, Törökország, stb.). (Hogy mennyi komposzt, avagy hány liter csíra kerül exportra, azt nehéz megállapítani, mivel a két különböző terméknek egy és ugyanaz a vámtarifa-száma.)

A hazai csiperketermés mennyisége az elmúlt két évben

Laskagomba kukoricacsutkán termesztve

A magyar frisscsiperke-export alakulása 1999–2005 között

Év	Mennyiség (tonna)	Árbevétel (1000 USD)	Átlagár (USD/kg)
1999	14 200	25 600	1,52
2000	14 900	22 300	1,26
2001	16 700	19 900	1,19
2002	15 800	17 000	1,25
2003	13 550	20 808	1,54

Forrás: FVM-ARH adatai alapján összeállította Győrfi (2004)

csökkent, amelynek számos oka van. Mindez megmutatkozik a frissgomba export mennyiségében is. 2002/2003-ban azonban a magyar frisscsiperke átlagára még a lengyel gomba viszonylagos olcsósága ellenére is – emelkedett. A 2003. év súlyos aszálykárjai sem a csiperke –, sem pedig a laskagomba termesztését nem hagyták érintetlenül. A rossz minőségű szalmából a komposztüzemek és az alapanyaggyártó üzemek nagy nehézségek árán tudtak jó alapanyagokat készíteni, ami a hozamok csökkenésében is szerepet játszott. A csiperkegomba legfontosabb exportpiaca változatlanul Ausztria, míg a második helyen Németország, a harmadik helyen pedig Olaszország szerepel (3 táblázat).

Laskagombából 2003-ban mintegy 1.220 tonnát exportáltunk. A Magyarországon megtermelt laskagomba közel 90%-a kerül külföldre, így számítások szerint 2003-ban mintegy 1.500 tonna laskagomba termelt. A laskagomba-termés csökkenésében 2003-ban a szalma-alapanyagon kívül a makroklíma is lényeges szerepet játszott. Bármenyire is jól klimatizáltak a termesztősátrak és házak, a nyári forró hónapokban a termesztőknek nem mindig sikerült a megfelelő hőmérsékletet biztosítani a gomba számára. A hungarikumként ismert, speciális szedésű és csomagolású, un. leveles laskagomba változatla-

nul keresett a nyugat-európai országokban. A laskagomba fő kiviteli piaca Németország, utána Ausztria következik. A magyar laskagomba már megtalálható Franciaország, Svájc és Nagy-Britannia üzleteiben is. A laskagomba-export elmúlt 5 év alatti alakulását a 4. táblázat tartalmazza.

legkeresettebb. 2002-ben a vadon termő gombák közül a vargányából 340 tonnát, 1 millió 130 ezer dollárt, míg róka-gombából 13 tonna, 58.000 dollárt exportálunk. A róka-gomba elsődleges célországa Németország, míg az olaszok a vargányát részesítik előnyben.

4. táblázat

A friss-laskagomba-export alakulása 1999–2003 között

Év	Mennyiség (tonna)	Árbevétel (1000 USD)	Átlagár (USD/kg)
1999	2 000	4 100	2,04
2000	1 800	3 460	1,95
2001	1 600	3 190	2,03
2002	1 600	3 400	2,11
2003	1 220	3 330	2,73

Forrás: FVM-ARH adatai alapján összeállította Győrfi (2004)

Mint a táblázatból látható, a friss laskagomba átlagára lényegesen emelkedett, ami azonban a jóval kisebb termésmennyiséget az összes árbevétel szempontjából nem tudta pótolni. *Prognózisok szerint a friss magyar laskagomba lehet az egyik olyan exportcikkünk a jövőben is, amelyre hosszú távon van fizetőképés kereslet. Épp ezért fontos, hogy a mennyisége emelkedjen.*

A magyar frissgomba exportba beletartoznak a vadon begyűjtött gombák is, amelyek közül Nyugat-Európában a vargánya és a róka-gomba a

2003-ban Magyarországon három, kizárólag csiperke- és laskagomba, valamint shiitake-t forgalmazó „gombás” TÉSZ kapott előzetes elismerést. Közülük 2004-ben az egyik TÉSZ, a Champignon Union TÉSZ, végleges elismerést kapott. Becslések szerint a három „gombás” TÉSZ az összes gomba forgalmazásából 50-55%-ban részesedik.

Dr. Győrfi Júlia
egyetemi adjunktus
Budapesti Corvinus Egyetem
Zöldség- és Gombatermesztési
Tanszék

Tagságunk kezdeti piaci tapasztalatai

(Külkereskedelem és fogyasztói árak)

Az EU-hoz történő csatlakozás, a 450 milliós fogyasztói piacba történő integrálódás révén jobb piacra jutási lehetőséget, kiszámíthatóbb piaci viszonyokat és stabil EU-s intézményi háttérrel adott a magyar agrárgazdaság számára. A termelők a közvetlen támogatások évenként ütemezetten bővülő mértékben növekvő jövedelempótló támogatásokhoz jutnak, ami közép távon javítja az agrárgazdaság jövedelemtermelő képességét.

A termelési kvótákkal szabályozott termékkörökben eredményként könyvelhetjük el, hogy az ún. *Koppenhágai (csatlakozási) Megállapodás* révén mezőgazdaságunk egyetlen ágazatában sem kényzerülünk adminisztratív intézkedésekkel a termelés visszafogására, sőt egyes ágazatokban a megállapodás további előrelépést is enged a magyar termelők számára.

A magyar agrártermelőkre is kiterjednek a Közösség belső piacát védő, valamint a harmadik piacra történő exportot elősegítő intézkedések. Tehát az EU-n kívüli szállítókkal szemben erősödő piacvédelemre és javuló exportösztönöztségre számíthatunk. Exportösztönöztségekünk, különösen a feldolgozott termékek tekintetében, egyértelműen javulhat, hiszen az EU az egyes élelmiszeripari termékek esetében (receptúrák alapján) mezőgazdasági terméknyad-ra jutó exporttámogatást is megfizeti.

Ugyanakkor a magyar agrártermelőknél (és ez a ma realitása) szembe kell nézniük a piaci verseny éleződésével. Számolniuk kell azzal, hogy alacsonyabb minőségű és EU-s versenytársainknál magasabb költséggel előállított termékeik akár még a hazai piacról is kiszorulhatnak. *Ez különösen az ún. érzékeny ágazatokban, a sertés, a vágócsirke és a tejtermelésben hozhat nem kívánt változásokat.*

Külkereskedelem

A KSH ez év első félévéről szóló, külkereskedelmi folyamatokat leíró számszaki jelentéséből kitűnik, hogy a kivitel a csatlakozás előtti hónapokban tapasztalt dinamikánál (az év első 4 hónapjában tapasztaltakkal szemben) gyorsabb ütemben bővült, következésképp a 2004. május 1-jét követő időszakban lendületet vett az export, de a behozatal (import) mintegy ötször gyorsabban fejlődött.

Az EURO alapú statisztika szerint az év első 6 hónapjában az agrártermék-kivitel 4,5%-os bővülés mellett elérte az 1,3 milliárd eurót. Ezzel szemben a behozatal 27%-kal bővülve 942 milliárd euróra nőtt. *Míg a kivitel az előző év azonos időszakához képest*

„csak” 57 millió euróval bővült, addig az import 200 milliós többletet produkált.

Az első félévi külkereskedelmi folyamatok azt mutatják, hogy a csatlakozás révén kibővült agrárpiac dinamizálta ugyan az élőállat-, állattermék- és élelmiszertermék-exportunkat, de *a hazai piac kitettebbé vált a kibővült EU régi és új tagállamaiból érkező, versenyképes árakon közvetített termékeivel szemben.*

Különösen ott erőteljes az importbővülés, ahol például az aszály miatt az exportképességünk is gyengült (lásd: növényi termékek), vagy támogatottságbeli különbségekre, esetleg technológiai színvonalban mutatkozó differenciákra, alkalomadtán a nemzeti fizetőeszköz relatív erősségéből illetve gyengeségéből adódó különbségek miatt szenvednek hátrányt a magyar termelők a hatékonysági versenyben.

Az export-import folyamatok eltérő dinamikájának következményeként az egyenleg romlott 2004. első félévében. Az ideai terméskilátások fényében azonban nem nehéz megjósolni, hogy az éves értékeléskor ennél lényegesen jobb helyzetet tükröz majd a külkereskedelmi statisztika.

Néhány gondolat erejéig érdemes az ideai terméskilátásokról is dióhéjban körképet adni, hiszen ez az export áralapjaink alakulását is pozitívan befolyásolja.

A tavalyi évi terméseredmények a súlyos aszály következményeként értékelhetők, az ideai csapadékos időjárás viszont messze jobb terméskilátásokat hozott. Az eddigi eredmények azt bizonyítják, hogy például őszi búzából az elmúlt öt év átlagánál 45%-kal több, a 2003. évi termés nagyságrendet alapul véve pedig 80%-kal több termett, ezen belül mintegy 5,3 millió tonna őszi búza. Az egyéb gabonafélék termés eredményei is lényegesen jobbak, így például tritikáléból és rozsból mintegy kétszeres termést takarítottak be az egyéni és társas gazdaságok, így összességében mintegy 8,4 millió tonnás kalászos gabonatermést hozott a 2004-es esztendő. (Bárcsak elegendő raktárkapacitás is lenne a rekord gabonatermesztés fogadására. A Szerk.)

A csapadékos időjárás kedvezően befolyásolta a mintegy 1,2 millió hektáron elvetett kukorica termésmennyiségét is. *A betakarított kukorica mennyisége meghaladja a 8 millió tonnát, ami mintegy egyharmaddal több mint az öt éves átlag és hozzávetőlegesen 80%-kal haladja meg a 2003-as szintet.*

A kedvező időjárás a szántóföldi zöldségkultúrára, illetve a gyümölcs- illetve szőlőtermésre is pozitív hatást gyakorolt, így a mezőgazdaság 2004. évi

terméskilátásai összehasonlíthatatlanul jobbak, mint az elmúlt években voltak. A 2004. évi időjárás tehát az export-árualapok alakulását is kedvezően befolyásolja. Visszatérve az első félévhez, érdemes rávilágítani arra, hogy az euró alapú statisztika szerint a szaldó az előző év azonos időszakához képest összességében közel 30%-kal gyengült, 517 euró helyett csak 317 millió euró körül alakult.

A dollár alapú statisztika szerint *exportunk* meghaladva az 1,5 milliárd dollárt (1554 millió USD) 12%-kal a *behozatal* viszont (1095 millió USD-t elérve) 34%-kal bővült, így az egyenleg 500 millió USD alá csökkent.

Nemzeti fizetőeszközben kimutatva a külkereskedelmi folyamatokat, a 2004. első félévi 337 milliárd Ft-ot meghaladó agrárkivitellel szemben 241 milliárd Ft import érkezett. Az export 8,9-kal az import 32%-kal nőtt, így az időarányos egyenleg a tavalyi 127 milliárd Ft-ról 96 milliárd Ft-ra csökkent.

Nemzetgazdasági összefüggéseket nézve a külkereskedelmi mérleg hiánya 2004. első félévben elérte a 664 milliárd Ft-ot, a deficit pedig 130 milliárd Ft-tal lett több mint az előző év azonos időszakában. Az agrár-kereskedelem ebben a nyílt piaci szituációban, a jelek szerint még mindig figyelemreméltó mérlegtöbblettel, pozitív kereskedelmi szaldóval képes tompítani az ország külkereskedelmi mérleghiányát.

Regionális aspektusok

A főbb régiók szerint vizsgálva a termékmozgást, az alábbi következtetésre juthatunk:

- Az élelmiszerkészítmények, ital, dohány termékcsoport exporttermékei 65%-ban (732 millió euró értékben) a kibővült EU piacain találtak vevőre. Ezen belül az EU-15-ök 80%-kal az új tagok 20%-ban részesedtek.
- A termékcsoport összes exportjának tükrében az EU-15-ök piaci részesedése 52%, az új EU tagoké 15%. Ezek a piaci részarányok arra utalnak, hogy a régi EU tagokkal folytatott kereskedelemben sem törés, sem piaci részarány-bővülés nem következett be a félévi folyamatok tükrében. Az új EU tagok esetében viszont hozzávetőlegesen hasonló piaci részarány érzékelhető, mint a CEFTA korszak időszakában ezen országok esetében volt.

A jelenség arra világít rá, hogy *agrár-exportunkon belül az EU, a csatlakozás után, elsősorban a mostani kibővülés miatt vált fontosabb piaccá, mint volt május 1-e előtt.*

A *behozatal* tekintetében az élelmiszer, ital, dohány termékcsoport importjának 79%-a származott az EU-ból és 21%-a az EU kívüli országokból. Az

EU-ból érkező import háromnegyede a régi EU tagok szállításaiból adódik.

Belpiaci ármozgások

Az utóbbi időben napvilágot látott állítások azt a láttszatot keltik, hogy az EU-hoz való csatlakozásunk a hazai élelmiszerárak robbanásához vezet. Egyes újságírói vélemények szerint az élelmiszerárak az egékbe szöktek.

A 2004. I. negyedévi élelmiszerárakat a 2003. évi súlyos aszály és termés kiesés rendkívül erőteljesen befolyásolta. Különösen a gabona- és ezen keresztül a takarmányárak mutattak rendkívül nagy eltérést a 2003. év azonos időszakának felvásárlási áraihoz képest.

Hozzá kell azonban tenni, hogy az idei kedvező termés mind a búza, mind az árpa, mind pedig a kukorica tőzsdei árának erőteljes csökkentését hozták magukkal. A bízató új termés árnyékában alakult a tőzsdei ár, és a jövőben a búza belső piaci árát a tárolási költségek, illetve a szállítással kapcsolatos többletkiadások, valamint az értékesítési kényszer alakítja, ami a gabona belpiaci árának további csökkenésével jár, és csak az EU intervenciók raktárainak novemberi megnyitása után várható némi stabilizálódás ezen a piacon.

A hús- és hústermékek tekintetében 2004. elején a tavalyi nyomott árak uralkodtak, és pusztán enyhe korrekcióra lehet számítani az év hátralevő részében.

A tej és tejtermékek termelői és fogyasztói árai már az év első hónapjaiban csökkentek, és ez a jelenség a csatlakozást követő hetekben is folytatódott.

A csatlakozás tehát önmagában – néhány kivételtől eltekintve – a belpiaci élelmiszerárakat eddig érdemben nem befolyásolta, és prognózisaink is hasonló tendenciákat mutatnak a következő fél évre. A KSH legfrissebb információi szerint pusztán a cukor és a déligyümölcs, illetve egyes szezonális zöldségfélék esetében ugrottak meg a fogyasztói árak, azonban ennek hosszabb távú kihatása az infláció alakulására nincs. A fogyasztói árindex alakításában az élelmiszerárak az év folyamán – véleményünk szerint – negatív szerepet nem játszanak, az élelmiszerárak inflációs nyomást nem jelentenek.

Ezt látszik alátámasztani a KSH szeptemberi, élelmiszer-áralakulással kapcsolatban a nemrégiben nyilvánosságra hozott értékelése is, mely szerint az élelmiszerárak szeptemberben az előző hónaphoz viszonyítva elmozdulást már nem mutatnak, tehát a csatlakozás hónapjában mutatkozott kilengés átmenetinek bizonyult, és az ármozgások a csatlakozást követő negyedik hónap végére gyakorlatilag lecsillapodtak.

Sz. J.
(FVM)

Idejében riasztani

Az Európai Unió élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó gyorsvészjelző rendszerének működése

Hazánk 2004. május 1-je óta az Európai Unió tagja. A csatlakozás politikai és gazdasági hatásai az egész társadalom számára napról napra jobban érezhetőek.

A közösségi tagság azzal jár, hogy jogszabályok, rendeletek tömegét kellett átvennünk és beépítenünk jogrendünkbe.

A számos új rendelkezés, előírás és követelmény között – hazánk, mint nettó élelmiszer- és agrártermék-exportőr ország számára – kiemelten fontos az élelmiszer- és takarmánybiztonság szavatolását szolgáló előírások érvényesítése és követése.

Az Európai Parlament és a Tanács 2002. január 28-i 178/2002/EK Rendelete – mely, mint uniós jogszabály, a csatlakozás napjával hazánkban is hatályba lépett – az európai élelmiszerjog általános elveinek és követelményeinek megállapításáról, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) létrehozásáról, és az

élelmiszerbiztonsági ügyekben alkalmazandó eljárások megállapításáról szól.

A jogszabály negyedik fejezetének első része egy *gyorsvészjelző rendszer* (Rapid Alert System), mint hálózat létrehozásáról rendelkezik, melynek keretében a tagországok erre kijelölt szervei értesítést küldenek a Bizottság részére minden olyan általuk észlelt eseményről, amely az élelmiszer- és takarmánybiztonság tekintetében az emberi egészségre vonatkozóan, közvetlen, vagy közvetett kockázatot jelenthet.

Az EU elvárásainak megfelelően, az EFSA hazai partnerszervezeteként, a Magyar Kormány Kormánya 66/2003. (V. 15.) számú rendeletével létrehozta az Unió illetékes szerveivel való kapcsolattartásra és együttműködésre hivatott Magyar Élelmiszerbiztonsági Hivatalt (MÉBIH). A Hivatal 18 pontban részletezett feladatai között, egyrészt az élelmiszer- és takarmányellenőrzés területén érintett magyar hatóságok

tevékenységének egyes elemeit koordinálja, továbbá információt gyűjt, elemez és szolgáltat, másrészt kijelölt kapcsolattartó pont az Európai Bizottság Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Igazgatósága (DG Sanco) által működtetett gyorsvészjelző rendszerének hálózatában.

A gyorsvészjelző – angol nevének rövidítéséből RASFF-nak nevezett – rendszer keretében 2004. január 1-től 2004. június 30-ig beérkezett adatok – riasztások és információk - elemzését a MÉBIH munkatársai elvégezték. A feldolgozás eredményét az alábbiakban kívánjuk az olvasók elé tárni. Bevezettként mindenekelőtt az alapfogalmat, megnevezést tisztázzunk.

A RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) brüsszeli központja abban az esetben, ha a tagországi kontaktpont jelzése alapján a már piacon lévő kifogásolt élelmiszer, vagy takarmány az emberi egészségre azonnali beavatkozást sürgető

Vigyázat, spanyol és brazil paprika!

Az ÁNTSZ Bács-Kiskun megyében lefoglalt és további használatból kivont mintegy 60 tonnányi Brazíliából és Spanyolországból származó import őrölt paprikát. Az ok: az őrlemény aflatoxin-tartalma a megengedettnél sokszorososa volt.

Az importőr raktárában tárolt őrleményre egy rutinellenőrzés során bukkantak az ellenőrök, nem sokkal a kiszállítás és eladás előtt. A Magyar Élelmiszerbiztonsági Hivatal azonnal értesítette az Európai Bizottságot, minthogy Spanyolország, mint uniós tagál-

lam, érintett. Az Unió megteszi majd a szükséges további lépéseket, az eset súlyosságához mérten. Magyar részről rámutattak arra, hogy az élelmiszerbiztonsági követelmények betartása mennyire fontos mind a termesztés, mind a szállítás és tárolás, és mint az eset mutatja az importálás során.

Forrás: AgraFood EastEurope,
2004. szeptember,
264. szám
Fordította: T. E.

veszélyt hordoz, riasztási értesítést, „riasztást” (alert notification) küld. *A riasztás célja a tagországok értesítése, hogy ellenőrizni tudják, vajon a veszélyforrást hordozó termék megjelent-e az ő piacukon is.*

Ha egy hatósági vizsgálat a tagországok piacaira még nem került élelmiszerrel vagy takarmánnyal kapcsolatos problémát fel, amely nem jelent

esetleg okmányhiány – megállapítására, és ezt követően az áru beléptetésének visszautasítására a közösség határállomásainak valamelyikén került sor. „Tájékoztatás” küldése azt jelenti, hogy a kifogásolt termék vagy nem érte még el a közösség piacát, vagy a veszély elhárítására a szükséges intézkedések megtétele maradéktalanul megtörtént.

ben a riasztások vonatkozásában 1098, míg a tájékoztatásokhoz kapcsolódóan 878 volt.

A 2003-ban született értesítések (notifications) keletkezési hely – tehát a problémát felfedő ország – szerinti elemzése azt mutatta, hogy a legtöbbet Németország (625) és Olaszország (545), míg a legkevesebbet Írország (8) küldte a RASFF központ számára.

azonnali élelmiszerbiztonsági kockázatot, akkor a RASFF központ „tájékoztatást” (information notification) küld a hálózat tagjai részére. Ez az eset legtöbbször akkor fordul elő, ha az áru vizsgálatára, a kifogás – meg nem engedett mértékű szennyezettség, fertőzöttség vagy idegen anyagok jelenléte,

A DG Sanco éves jelentése szerint a közösség 15 tagállamában – 2003-ban – 1856 tájékoztatás (information notification) és 454 riasztás (alert notification) született. Az egyes riasztásokhoz és tájékoztatásokhoz kapcsolódóan pótlólagos értesítések, úgynevezett addendumok is járultak. Ezek száma az elmúlt év-

A kifogásolt termék származási helye szerinti statisztikában Irán (493) és Törökország (202) járt az élen, míg 19 országból – így pl. Algériából, Szlovákiából, Venezuelából – származó különféle áruk esetén csupán egy-egy esetet jelentettek. Ebben a vonatkozásban országunk 11 esettel a középmezőnyben szerepelt.

2004. év első hat hónapjának adatait feldolgozva – melyek május 1-vel kezdődően immár a csatlakozó 10 országból küldött értesítéseket is tartalmazták – kitént, hogy a brüsszeli központba 1313 bejelentés érkezett, melyből 309 volt riasztás (alert notification), 990 pedig tájékoztatás (information notification). (A számszaki differenciát az okozza, hogy 3 értesítés visszavonásra, 1 pedig átsorolásra került.)

A legtöbb riasztás minősítésű bejelentést ez évben Olaszország tette (81), míg Németország került a második helyre (55), utóbbi takarmányokkal kapcsolatban is értesítette néhányszor a RASFF központot. Öt tagország, köztük hazánk, az első félévben nem jelentett sem riasztást, sem tájékoztatást.

A termékek származási helye szerint az EU és az EFTA országokból származó exportáruknál a 309-ből 205 esetben észleltek súlyosabb – „alert notification” tehát „riasztás” minősítésű – problémát. Harmadik országból beérkező termékek esetében 93, az új tagországo kból pedig 7 élelmiszerbiztonságot veszélyeztető esetet jelentettek. Ebből hazánk egy esetben volt érintett, nevezetesen egy Iránból származó, Magyarországon feldolgozott – pör-

költ és kiserelt – pisztácia tételnél észleltek a Cseh Köztársaságban a megengedettnél magasabb aflatoxin szennyezettséget.

A riasztások között közel egyforma arányban voltak kémiai és mikrobiológiai szennyezettségre, illetve fertőzöttségre utalók, míg a toxinok és más mérgező anyagok jelenlétére utaló esetek kisebb számban kerültek regisztrálásra.

A legtöbb riasztás húskészítményekkel, halakkal és a tengerből, vízből származó egyéb élelmiszerekkel volt kapcsolatos.

Figyelemre méltó, hogy viszonylag sok bejelentés érkezett a fűszerek, növényi kivonatok, élvezeti cikkek hamisításának következményeként kimutatható rákkeltő anyagok tiltott jelenlétéről.

A RASFF központ a legtöbb esetben közli a kifogásolt áru szállítójának, előállítójának nevét és címét, így a MÉBIH által vett riasztás továbbításakor az illetékes magyar hatóság azonosítani tudja a vizsgálandó, ellenőrzendő belföldi exportőrt vagy feldolgozót.

A RASFF eljárásrendje szerint a megtett intézkedésről, a kifogásolt áru egyéb irányú terítéséről haladéktalanul értesíteni kell a központot.

Az EU élelmiszer- és takarmányellenőrzési rendszerében különleges hangsúlyt kapnak az utóellenőrzések, amikor általában fél év elteltével megismétlik az információkérést és a kapott adatokat összevetik az előző jelentés tartalmával.

A RASFF intézményhálózatába való bekapcsolódás már most értékes tanulsággal jár, és a tapasztalatok alapján mind a hazai hatóságok, mind a vállalkozói szféra figyelmét célszerű felhívni, hogy a közösség ügymenetét, ellenőrzési és minősítési rendszerét kevésbé ismerők a váratlan, általában komoly gazdasági szankciókkal, károkkal járó, kellemetlen meglepetéseket elkerülhessék.

A Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal, mint az Európai Közösség gyorsvészjelző hálózatába kijelölt hazai kapcsolattartó pont, a RASFF rendszeren keresztül érkező adatokat folyamatosan értékeli, és az elemzések eredményéről az érdekelteket jogszabályokba foglalt feladatainak megfelelően tájékoztatja.

Dr. Horváth Zsolt
külső kapcsolati vezető,
Prof. Dr. Biacs Péter
főigazgató

Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal

Közlemény a szürkemarkhák nyilvántartásba vételéről

A szürkemarkha-állomány Magyarországon nemzeti kincs, amelynek megőrzése és gyarapítása közös érdekünk.

A fogyasztók védelme és biztonsága azonban mindent megelőző szempont. Az élelmiszerbiztonsági jogszabályok betartása nem az európai uniós előírások miatt alapvető kötelesség, hanem a lakosság érdeke kívánja ezt elsősorban.

Az ország több mint 760 ezres szarvasmarha-állománya teljes mértékben BSE mentes, amely állapot megőrzése csak a hatékony nyilvántartó és ellenőrző rendszer mellett lehetséges. A nyilvántartásból egyetlen egyed sem lehet kivonni az egész rendszer biztonságának veszélyeztetése nélkül.

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által meghirdetett Nemzeti Vidékfejlesztési Terv keretében az őshonos állatfajták, köztük a szürkemarkhák tartói számára is lehetőség nyílt vissza nem térítendő támogatás igénylésére.

A nyilvántartásban nem szereplő kilenc szürkemarkha esetében az állattartó számára – a megyei állategészségügyi hatóság három ízben történt felszólítása után is – türelmet és segítséget kínál a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium az azonosítás elvégzéséhez.

FVM, Kommunikációs Önálló Osztály

Világméretű túlkínálat búzából

Bőséges volt a gabonatermés az idén világszerte. A rekord-termés 10%-kal haladja meg a tavalyi adatokat, ami összességében mintegy 609 millió tonna gabonát jelent. A túlkínálat következtében azonnal esni kezdett a búza világpiaci ára. A határidős tőzsdei jegyzések eddig 15%-ot zuhantak. A bőséges termés az exportpiacokon is értékesítési gondokat okoz. A problémát jól szemlélteti, hogy Oroszország, Ukrajna és Kazahsztán együttesen mintegy 13,5 millió tonna búzát exportálhat, ezzel egy időben a 25 tagú Európai Unió közel azonos mennyiségű gabonát próbál kijuttatni ugyanazokra az exportpiacokra.

A tények tükrében hazánkban sok termelő már a betakarítás végeztével csak az uniós gabona-intervencióban lát lehetőséget. A tavalyi 30 ezer forintos tonnánkénti árat alig közelítik meg az ideai árak, malmi búzáért jó esetben 22-24 ezer forintot, míg takarmány búzáért 18-22 ezer forintot ajánlanak a felvásárlók. Az ideai 5,8-5,9 millió tonnás búzatermésből 3 millió tonnát tesz ki a hazai felhasználás, így a fennmaradó 2,5 millió tonna intervenciós raktározásra, illetve exportra fog kerülni, remények szerint.

B. B.

MMM: mehet a magyar mirelit!

2005. április 30-ig kaptak haladékokat azok a magyar cégek, amelyek 2004. május elseje előtt gyártott fagyasztott élelmiszereket és konzerveket kívánnak forgalmazni az Unióban. Az eredeti szabályozás értelmében az újonnan csatlakozott tagállamokban május előtt készített termékek csak szeptember 1-ig árusíthatók az Unióban, sőt a származási országban is csak ez év de-

cember 31-ig. A brüsszeli intézkedés a tíz csatlakozó államból Magyarországot érintette volna a legsúlyosabban, hiszen a hazai cégek mintegy 26 millió eurónyi, csatlakozás előtt gyártott élelmiszerkészlettel rendelkeznek. Ez a készlet többnyire a konzervek, a fagyasztott baromfifélék és a jégkrémek termékköreiből áll. A határidő módosítása nélkül 6-7 milliárd forintos kár érhetné a forgalmazó cégeket. (Várható, hogy akciós élelmiszerek tömege fog megjelenni a hazai üzletekben. A Szerk.)

Forrás: Világgazdaság
B.B.

Húspiaci szabályozás Oroszországban

Alekszej Gorgyjejev, mezőgazdasági miniszter, október 4-én bejelentette, hogy az orosz húsimport jelenlegi szabályozása – kvótákkal – még legalább két évig nem változik. A miniszter szerint a Mezőgazdasági Minisztérium (MM) kategorikusan ellenez minden olyan változtatási szándékot, amely a kvótáknak a jelenlegitől eltérő alkalmazását célozza.

Mint ismeretes, a Gazdaságfejlesztési és Kereskedelmi Minisztérium (GKM) által közzétett javaslatok szerint a jövőben, várhatóan 2005-től, a jelenleg alkalmazott importkvóta-rendszert speciális vámokkal egészítenék ki. Ennek megfelelően a kvóták feletti szállítások lehetségesek lennének, de azokat emelt vámokkal sújtánák. A rendszer működtetését 2009-ig tervezik, s a kvóták mértéke, valamint azokon belül az USA-szállítók aránya évente növekszik. Az amerikai kvótán belüli mennyiségeket maguk az amerikai szállítók osztanák szét az orosz vevők között, ez ellen azonban az orosz importőrök élesen tiltakoznak.

A GKM javaslatai az orosz WTO-csatlakozással függenek össze. Az ezzel foglalkozó kormánybizottság nemrégiben megkezdte az orosz-amerikai húskereskedelemre vonatkozó kormányközi egyezmény tervezetének vitáját, s ebben a dokumentumban szerepelnek a Gorgyjejev által élesen kritizált javaslatok is.

Az MM nemzetközi és regionális együttműködési főosztályán annyit közöltek, hogy jelenleg olyan elképzeléseket is vizsgálnak, amelyek szerint 2005-től megszüntetnék az importkvótákat, és a piacvédelem fő eszközeként a jövőben csak a vámokat alkalmaznák.

K. Á.

Oroszországban legnyereségesebb az édesipar

A legfrissebb adatok szerint az orosz élelmiszeripar teljesítménye változatlanul erőteljesen emelkedik. 2004. első hat hónapjában az ágazat termelése mintegy 8%-kal növekedett, és júniusban még magasabb, 10,5%-os növekedést regisztráltak. A befektetési kedv növekedésével számottevően nőttek a termelőkapacitások is, miközben a piaci növekedés lehetőségei változatlanul nincsenek kihasználva.

Az ágazat mintegy 30 alágazatában több mint 25 ezer vállalat működik, az alkalmazottak száma meghaladja a 1,5 milliót. A teljes ipari termelésben az élelmiszeripar részesedése 11-12% körül mozog, s ezzel az ipari ágazatok jelentőségét tekintve a negyedik helyet foglalja el (a fűtőanyagipar, a fémkohászat és a gépgyártás mögött).

Az ágazaton belül a sütőipar a legkevésbé fejlődő, és nagyobb távlatban sem perspektivikus terület. A piaci szerkezet merev, a termelők közötti piacfelosztás gyakorlatilag befejeződött. *Az édesipar ugyanakkor az egyik legnyereségesebb és továbbra is fejlődőképés alágazat. A külföldi termelők jelenléte ezen a területen a leghangsúlyosabb, a hazai tőke részaránya ma már csak mintegy 30%-os.*

A hús- és a tejipar szintén dinamikusan fejlődik, január-június között 8,4%-os a termelés bővülése. Mindkét alágazatra az a jellemző, hogy a vállalatok működése helyi, illetve regionális alapú, tehát a termékek más körzetekbe szállítása nem jellemző. Ez ugyanakkor a fejlődés egyik további lehetőségét is jelenti, a hosszabb eltarthatóságú, messzebbre szállítható áruk választékának bővítési igényére alapozva. Ugyancsak to-

vábbi perspektívák nyílhatnak a korszerűbb, egészséges élelmiszerek kínálatának bővítésében, erre utal, hogy pl. a tejiparon belül az átlagot csaknem kétszeresen meghaladó, 16%-os ütemben növekedett a pasztörizált, illetve alacsony zsírtartalmú tej előállítás.

A tejiparon belül dinamikusan emelkedett a sajtok termelése is, bár az oroszországi sajtfgyaszítás még mindig csupán harmada/fele a nyugat-európaiénak. Az ágazatba történő külföldi befektetések ugyan ma még viszonylag alacsonyak, részben a stabil nyersanyag-háttér hiánya miatt, ezzel együtt a szakértők ezt a területet minősítik az egyik legperspektivikusabbnak, s a következő évekre további kapacitás- és termelésbővülést jósolnak.

Kemény Ádám

Éltre tör a Globus Rt.

Az idén 50 százalékos piaci részesedést szeretne elérni a Globus Rt. a mikrohullámú sütőben elkészíthető ételek piacán. Nagy előrelépés a cél elérésében, hogy idén nyáron a vállalat elkezdte gyártani a FITNESS nevű termékcsaládot. A termékcsalád sikerét tükrözi a Magyar Termék Nagydíj, melyet a termékcsalád több tagja is nyert. A fejlesztést a SAPARD támogatás keretében megvalósult késztermék gyártására alkalmas gépsor tette lehetővé melynek építése júliusban fejeződött be. A kedvező piaci fogadtatásnak és a technológiai fejlesztéseknek köszönhetően november-december hónapokra a vállalat havi 100-120 ezer darab készétel eladását tervezi.

Forrás: Tőzsdefórum.hu
B.B.

A Hivatalos Lapban (Official Journal)

megjelenő rendelkezések

Az alábbiakban felsorolt EU rendelkezéseket az Official Journal L sorozatának augusztusban és szeptemberben megjelent számaiból válogattuk. A lista a teljesség igénye nélkül szelektálja mindazokat a mezőgazdasággal és élelmiszeriparral foglalkozó rendelkezéseket, amelyek hazánkat bármilyen módon érinthetik. Az Európai Unió teljes magyar nyelvű joganyaga elérhető az Európai Unió Hivatalos Lapjának különkiadásában.

Állategészségügy

2004/594/EKA Bizottság határozata (2004. augusztus 10.) a dél-afrikai köztársaságbeli madárinfluenza nagy patogenitású formája elleni védekezési intézkedésekről (az értesítés a B(2004) 3144. számú dokumentummal történt) (1)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L265 2004. augusztus 12. 9. oldal

2004/595/EK A Bizottság határozata (2004. július 29.) a kutyák, macskák és vadászgörények kereskedelme esetén a Közösségbe történő behozatalra vonatkozó modell egészségügyi igazolás létrehozásáról (az értesítés a B(2004) 1947. számú dokumentummal történt) (1)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L266 2004. augusztus 13. 11. oldal

2004/598/EK A Bizottság határozata (2004. augusztus 13.) a klasszikus sertéspestis 2003-ban Luxemburgban történő felszámolására irányuló közösségi pénzügyi hozzájárulásról (az értesítés a B(2004) 3084. számú dokumentummal történt)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L267 2004. augusztus 14. 56. oldal

A Bizottság 1472/2004/EK rendelete (2004. augusztus 18.) az egyes tagállamok sűrűlőkór elleni nemzeti védekezési programjainak jóváhagyásáról és a 2003/100/EK határozat alapján juhok TSE-rezisztenciájának kialakítását célzó tenyésztési programokra vonatkozó kiegészítő biztosítékok

meghatározásáról és eltérések nyújtásáról szóló 1874/2003/EK rendelet módosításáról (1)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L271 2004. augusztus 19. 26. oldal

2004/606/EK A Bizottság határozata (2004. augusztus 20.) a bizonyos ázsiai országokban előforduló madárinfluenzával kapcsolatos védekezési intézkedésekről szóló 2004/122/EK határozat második módosításáról (Az értesítés a B(2004) 3294. számú dokumentummal történt) (1)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L273 2004. augusztus 21. 21. oldal

2004/623/EK A Bizottság határozata (2004. július 23.) az emberi fogyasztásra szánt élő puhatestűekről szóló 2003/804/EK határozat módosításáról (Az értesítés a B(2004) 2613. számú dokumentummal történt) (1)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L280 2004. augusztus 31. 26. oldal

2004/625/EK Bizottsági határozat (2004. augusztus 26.) a 2003/526/EK határozat módosításáról Saarland, Németországban a klasszikus sertéspestis ellen alkalmazott járványvédelmi intézkedések megszüntetése tekintetében, illetve Szlovákiában a klasszikus sertéspestis ellen alkalmazott járványvédelmi intézkedések területének megnövelése tekintetében (Az értesítés a B(2004) 3241. számú dokumentummal történt) (1)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L280 2004. augusztus 31. 36. oldal.

Állattenyésztés

2004/588/EK A Bizottság határozata (2004. június 3.) a máltai szarvasmarha-adatbázis teljes mértékű működőképességének elismeréséről (az értesítés a B(2004) 1964. számú dokumentummal történt) (Csak az angol nyelvű szöveg hiteles.) (1)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L257 2004. augusztus 4. 8. oldal

2004/590/EK A Bizottság határozata (2004. június 4.) a ciprusi szarvasmarha-adatbázis teljes mértékű működőképességének elismeréséről (az értesítés a B(2004) 1969. számú dokumentummal történt) (Csak a görög nyelvű szöveg hiteles) (1)

2004/628/EK A Bizottság határozata (2004. szeptember 2.) azoknak az új-kaledóniai üzemeknek a listájáról, ahonnan a tagállamok engedélyezhetik a friss hús behozatalát a Közösségbe (Az értesítés a B(2004) 3296. számú rendelettel történt) (1)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L284 2004. szeptember 3. 4. oldal

2004/629/EK A Bizottság határozata (2004. szeptember 1.) a Brazíliából behozott, emberi fogyasztásra szánt baromfi hússal, baromfitermékekkel és baromfikészítményekkel kapcsolatos bizonyos védintézkedésekről szóló 2002/794/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (Az értesítés a B(2004) 3297. számú dokumentummal történt) (1)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L284 2004. szeptember 3. 6. oldal

Halászat

2004/585/EK A Tanács határozata (2004. július 19.) a közös halászati politika alapján történő regionális tanácsadó testületek felállításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L256, 2004. augusztus 3. 17. oldal

A Tanács 1415/2004/EK rendelete (2004. július 19.) bizonyos halászati területekre és a halászatra vonatkozó éves halászati erő kifejtés felső határának meghatározásáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L258 2004. augusztus 5. 2. oldal

A Tanács 1421/2004/EK rendelete (2004. július 19.) a halászati ágazatnak nyújtott közös

ségi strukturális támogatásra vonatkozó részletes szabályok és rendelkezések megállapításáról szóló 2792/1999/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L260 2004. augusztus 6. 1. oldal

A Bizottság 1447/2004/EK rendelete (2004. augusztus 13.) a tenyésztett lazacok behozatalával szembeni ideiglenes védintézkedések bevezetéséről

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L267 2004. augusztus 14. 3. oldal

A Bizottság 1563/2004/EK rendelete (2004. augusztus 31.) a Franciaország lobogója alatt közlekedő hajóknak a kék, puha tőkehalra vonatkozó halászati tilalmáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L284 2004. szeptember 3. 3. oldal

A Bizottság 1568/2004/EK rendelete (2004. szeptember 2.) a Franciaország lobogója alatt közlekedő hajóknak a nagy ezüstlazacra vonatkozó halászati tilalmáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L285 2004. szeptember 4. 13. oldal

A Bizottság 1569/2004/EK rendelete (2004. szeptember 2.) a Portugália lobogója alatt közlekedő hajóknak a sávós tőkehalra vonatkozó halászati tilalmáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L285 2004. szeptember 4. 14. oldal

Támogatások

A Bizottság 1406/2004/EK rendelete (2004. augusztus 2.) egyes közvetlen támogatásokra vonatkozó átváltási árfolyamok megállapításáról, amelyekre a vonatkozó meghatározó ügyleti tény időpontja 2004. július 1.

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L256, 2004. augusztus 3. 4. oldal

2004/586/EK A Tanács határozata (2004. július 19.) a csatlakozni szándékozó közép- és kelet-európai országok előcsatlakozási mezőgazdasági és vidékfejlesztési intézkedéseinek az előcsatlakozási időszakban történő közösségi támogatásáról szóló 1268/1999/EK rendelet alá tartozó források újraelosztásának általános megközelítéséről

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L257 2004. augusztus 4. 6. oldal

2004/592/EK A Bizottság határozata (2004. július 25.) a tagállamok részére a vidékfejlesztési intézkedésekre vonatkozóan a 2000–2006 közötti időszakra az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Garanciarészele által megítélt keretösszegek indikatív felosztásának rögzítéséről szóló 1999/659/EK határozat módosításáról (az értesítés a B(2004) 2837. számú dokumentummal történt)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L263 2004. augusztus 10. 24. oldal

Borászat

A Bizottság 1427/2004/EK rendelete (2004. augusztus 9.) a borpiac közösségi szintű szabályozásáról szóló 1493/1999/EK rendelet végrehajtásának egyes részletes szabályait megállapító 1622/2000/EK rendelet módosításáról, valamint a borászati módszerek és eljárások közösségi kódjának megállapításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L263 2004. augusztus 10. 3. oldal

A Bizottság 1428/2004/EK rendelete (2004. augusztus 9.) a borpiac közös szervezéséről szóló 1493/1999/EK tanácsi rendelet egyes végrehajtási szabályait meghatározó 1622/2000/EK rendelet módosításáról, valamint a borászati eljárások és kezelések közösségi kódexének létrehozásáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L263 2004. augusztus 10. 7. oldal

A Bizottság 1429/2004/EK rendelete (2004. augusztus 9.) az egyes borászati termékek leírása, jelölése, kiszemelése és oltalma tekintetében az 1493/1999/EK tanácsi rendelet alkalmazására

vonatkozó egyes szabályok megállapításáról szóló 753/2002/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L263 2004. augusztus 10. 11. oldal

2004/601/EK A Bizottság határozata (2004. augusztus 18.) a Szlovén Köztársaság által az 1493/1999/EK tanácsi rendelet alapján benyújtott, a bortermelési potenciálról szóló kimutatással kapcsolatban (Az értesítés a B(2004) 3121. számú dokumentummal történt)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L271 2004. augusztus 19. 40. oldal

2004/602/EK A Bizottság határozata (2004. augusztus 18.) a Szlovák Köztársaság által az 1493/1999/EK tanácsi rendelet alapján benyújtott, a bortermelési potenciálról szóló kimutatással kapcsolatban (Az értesítés a B(2004) 3123. számú dokumentummal történt)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L271 2004. augusztus 19. 41. oldal

2004/603/EK A Bizottság határozata (2004. augusztus 18.) a Máltai Köztársaság által az 1493/1999/EK tanácsi rendelet alapján benyújtott, a bortermelési potenciálról szóló kimutatással kapcsolatban (Az értesítés a B(2004) 3130. számú dokumentummal történt)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L271 2004. augusztus 19. 42. oldal

Rizs

A Bizottság 1548/2004/EK rendelete (2004. augusztus 30.) az 1766/92/EGK és az 1418/76/EGK tanácsi rendeletek részletes végrehajtási szabályainak megállapításáról szóló 1722/93/EGK rendelet módosításáról, a gabona-, illetőleg rizságazatban alkalmazott termelési visszatérítésekre vonatkozóan

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L280 2004. augusztus 31. 11. oldal

A Bizottság 1549/2004/EK rendelete (2004. augusztus 30.) a rizs behozatali rendszere tekintetében

az 1785/2003/EK tanácsi rendeletről való eltérésekről és a basmati rizs behozatalára alkalmazandó átmeneti egyedi szabályok megállapításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L280 2004. augusztus 31. 13. oldal

Dohány

A Bizottság 1418/2004/EK rendelete (2004. augusztus 4.) a nyersdohánytermelő ágazatban a 2004. évi termésre vonatkozó kvóta-visszavásárlási program alól mentesítendő kiváló minőségű fajták csoportjainak meghatározásáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L258 2004. augusztus 5. 10. oldal

Egyéb

A Bizottság 1424/2004/EK rendelete (2004. augusztus 6.) a 2004. negyedik negyedévében az A/B és C vámkontingensek keretében a Közösségbe behozható banánmenyiségék rögzítéséről

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L262 2004. augusztus 7. 3. oldal

2004/591/EK A Bizottság határozata (2004. augusztus 2.) a 97/467/EK határozatnak egy izlandi tenyésztettvadhús-előállító létesítménynek és egy botswanai futómadárhús-előállító létesítménynek a tagállamok számára ilyen termékek importálása céljára jóváhagyott harmadik országbeli létesítmények listájára történő felvételére vonatkozó módosításáról (az értesítés a B(2004) 2681. számú dokumentummal történt) (1)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L263 2004. augusztus 10. 21. oldal

A Bizottság 1432/2004/EK rendelete (2004. augusztus 10.) az 1998/1999–2003/2004. gazdasági években az olívaolaj termelési támogatási rendszerének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 2366/98/EK rendelet, valamint az olívaolaj magánraktározásának támogatási rendszeréről szóló 2768/98/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L264 2004. augusztus 11. 6. oldal

A Bizottság 1437/2004/EK rendelete (2004. augusztus 11.) egyes elnevezéseknek az Oltalom alatt álló eredetmegjelölések és földrajzi jelzések nyilvántartása elnevezésű nyilvántartásba való bejegyzéséről szóló 2400/96/EK tanácsi rendelet mellékletének kiegészítéséről (Valençay, Scottish Farmed Salmon, Ternera de Extremadura és Aceite de Mallorca vagy Aceite mallorquín vagy Oli de Mallorca vagy Oli mallorquí)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L265 2004. augusztus 12. 3. oldal

2004/596/EK A Bizottság határozata (2004. június 21.) a 2004-től 2006-ig tartó időszakban a strukturális alapok 2. célkitűzése alapján a Szlovák Köztársaság támogatásra jogosult térségeinek felsorolásáról (az értesítés a B(2004) 2137. számú dokumentummal történt)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L266 2004. augusztus 15. 1. oldal

Az Európai Parlament és a Tanács 1435/2004/EK rendelete (2004. június 22.) a mezőgazdasági üzemek szerkezetére vonatkozó közösségi felmérések szervezéséről szóló 571/88/EGK tanácsi rendelet bővítés miatt szükségessé vált módosításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L268 2004. augusztus 16. 1. oldal

A Bizottság 1454/2004/EK rendelete (2004. augusztus 16.) a visszatérítésben vagy egyéb támogatásban részesülő mezőgazdasági termékek kivitele során végzett ellenőrzésekről szóló 386/90/EGK tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 2090/2002/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L269 2004. augusztus 17. 9. oldal

A Bizottság 1461/2004/EK rendelete (2004. augusztus 17.) az 1520/2000/EK rendeletről az annak 14. cikkében közölt bizonyos összegek vonatkozásában történő eltérésekről

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L270 2004. augusztus 18. 3. oldal

A Bizottság 1471/2004/EK rendelete (2004. augusztus 18.) a szarvasfélék termékeinek Kanadából és az Egyesült Államokból történő behozataláról szóló 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet XI. mellékletének módosításáról (1)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L271 2004. augusztus 19. 24. oldal

A Bizottság 1476/2004/EK rendelete (2004. augusztus 18.) a tisztítatlan gyapot világpiaci árának megállapításáról szóló 2281/2003/EK és 2299/2003/EK rendeletek helyesbítéséről szóló 97/2004/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L271 2004. augusztus 19. 33. oldal

A Bizottság 1481/2004/EK rendelete (2004. augusztus 19.) a mezőgazdasági termékek ökológiai termeléséről, valamint a mezőgazdasági termékeken és élelmiszereken erre utaló jelölésekről szóló 2092/91/EGK tanácsi rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L272 2004. augusztus 20. 11. oldal

A Bizottság 1483/2004/EK rendelete (2004. augusztus 20.) egyes elnevezéseknek az Oltalom alatt álló eredetmegjelölések és földrajzi jelzések nyilvántartása elnevezésű nyilvántartásba való bejegyzéséről szóló 2400/96/EK tanácsi rendelet mellékletének kiegészítéséről (Carne de la Sierra de Guadarrama, Ternera de Navarra vagy Nafarroako Aratxea, Carne de Vacuno del País Vasco vagy Euskal Okela, Ternera Asturiana és Carne de Cantabria)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L273 2004. augusztus 21. 3. oldal

A Bizottság 1484/2004/EK rendelete (2004. augusztus 20.) a méhészeti termékek előállításai és értékesítési feltételeinek javítására irányuló tevékenységekről szóló 797/2004/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló 917/2004/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L273 2004. augusztus 21. 5. oldal

A Bizottság 1485/2004/EK rendelete (2004. augusztus 20.) az egyes elnevezéseknek az Oltalom alatt álló eredetmegjelölések és földrajzi jelzések nyilvántartása elnevezésű nyilvántartásba való bejegyzéséről szóló 2400/96/EK tanácsi rendelet mellékletének kiegészítéséről (Pimiento Riojano)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L273 2004. augusztus 21. 7. oldal

A Bizottság 1486/2004/EK rendelete (2004. augusztus 20.) az egyes elnevezéseknek az Oltalom alatt álló eredetmegjelölések és földrajzi jelzések nyilvántartása elnevezésű nyilvántartásba való bejegyzéséről szóló 2400/96/EK tanácsi rendelet mellékletének kiegészítéséről (Farinheira de Estremoz e Borba, Domfront, Kiwi Latina, Valle del Belice és Noix du Périgord)

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L273 2004. augusztus 21. 9. oldal

A Bizottság 1553/2004/EK rendelete (2004. augusztus 31.) az 1362/2000/EK tanácsi rendeletnek az egyes Mexikóból származó termékek vámkontingenseinek megnyitását és kezelését érintő módosításáról

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L282 2004. szeptember 1. 3. oldal

A Bizottság 1557/2004/EK rendelete (2004. szeptember 1.) az egyes friss gyümölcsökre alkalmazandó forgalmazási előírásoknak való megfelelés Új-Zélandon elvégzett ellenőrzésének jóváhagyásáról a Közösségbe történő behozatalt megelőzően

Hivatalos Lap, 47. évfolyam, L283 2004. szeptember 2. 7. oldal

Készítette:

Román Zoltán, EU információs koordinátor
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium,
Tagállami Működési Főosztály
Az itt felsorolt jogszabályokról érdeklődni lehet
a 301-4055-ös telefonon és a
zoltan.roman@fvm.hu email címen.
További jogszabályok megtekinthetők
a www.eu-info.hu oldalon.

**Az Országos Mezőgazdasági Könyvtár
és Dokumentációs Központ
EURÓPAI UNIÓ GYŰJTEMÉNYE**

Könyvtárunk a magyar agrárágazat gazdag EU-információs gyűjteményével várja tisztelt olvasóit:

hétfőn, szerdán és pénteken: 9.00–16.30; kedden és csütörtökön: 9.00–19.00 között
Tel.: 489-4900, Tel./Fax: 489-4939

- A gyűjteményt az Országos Mezőgazdasági Könyvtárba beiratkozott olvasók használhatják az éves beiratkozási díj megfizetésével.
- A szabad polcokon elhelyezett mintegy 1000 könyv- és 50-féle folyóiratállomány helyben olvasható. Egyes anyagrészekről olvasóinknak igény szerint fénymásolatot készítünk a szerzői jogvédelmi szabályok figyelembevételével.
- A könyv- és folyóiratállomány használatát kézikönyvtár, lexikonok és szótárak egészítik ki. Az Európai Unió statisztikai és jogi CD-ROM adatbázisainak használatához szükség esetén térítésmentesen segítséget nyújtunk. Az adatbázisok anyagának nyomtatása, ill. floppyra mentése azonban térítésköteles.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI BIBLIOGRÁFIA

A bibliográfia áttekintést ad a hazai mezőgazdaság és a határterületek szakirodalmáról. Mintegy 200 folyóirat feldolgozásával készül, évente több ezer bibliográfiai tételt tartalmaz. A mezőgazdaság szakterületei szerint rendezett kiadvány használatát Tárgy- és Névmutató könnyíti meg. Megjelenik évente egyszer CD-n és nyomtatott változatban.

A CD ára: 2000,- Ft + ÁFA (és az esetleges postaköltség).

A nyomtatott változat ára: 7000,- Ft + ÁFA (és az esetleges postaköltség).

Az adatbázishoz on-line kapcsolódási lehetőség is van.

Megrendelhető telefonon: 489-4910 és e-mail-en: szerkesztoseg@omgk.hu

AGRÁRKÖNYVTÁRI HÍRVILÁG

Könyvtárunk koordinációs központi feladatából következően rendszeres tájékoztatást adunk szakmai munkánkról, tudományos tevékenységünkről, szolgáltatásainkról, terveinkről, a hazai és nemzetközi eseményekről az agrárágazat könyvtárosai és az érdeklődők számára.

Megjelenik negyedévente, térítésmentes.

Megrendelhető telefonon: 489-4960 és e-mail-en: bbence@omgk.hu

ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
1012 Budapest, Attila út 93.
1253 Budapest 13, Pf. 15.
Telefon: 489-4900

Pénzforgalmi jelzőszám: MNB 10032000-01494532